

Ольга Хорошковська
Катерина Повхан

УКРАЇНСЬКА МОВА

Усний курс

1

Ольга Хорошковська
Катерина Повхан

УКРАЇНСЬКА МОВА

для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням угорською мовою

Усний курс

1 клас

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

Львів
Видавництво «Світ»
2012

УДК 811.161.2(075.2)
ББК 81.411.1я7

X82

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(наказ МОНмолодьспорту України від 07.02.2012 р. № 118)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Експертизу здійснював Інститут педагогіки НАПН України

Умовні позначення

– Завдання на урок.

– Розкажи...

– Послухай...

– Розучіть і розіграйте...

– Розглянь...

– Попрацюйте в парах...

Увага!

Текстовий матеріал призначений для учителя.

Хорошковська О.Н.

X82 Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою. Усний курс : підручник для 1 класу / О.Хорошковська, К.Повхан. – Львів : Світ, 2012. – 160 с. : іл.

ISBN 978-966-603-737-7

УДК 811.161.2(075.2)
ББК 81.411.1я7

ISBN 978-966-603-737-7

© Хорошковська О., Повхан К., 2012
© Кульчицький Н., Костишин С.,
ілюстрації, 2012
© Видавництво «Світ», 2012

Україна — рідний край

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

*Слова Павла Чубинського
Музика Михайла Вербицького*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

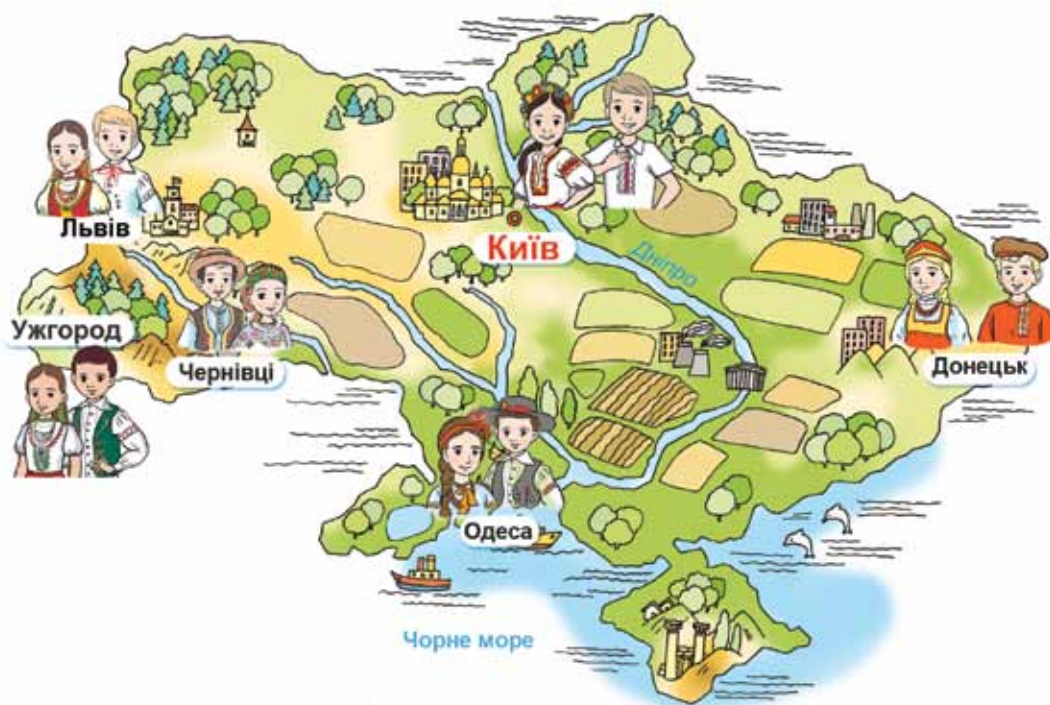
Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

ЧАСТИНА I

1, 2. Ми живемо́ в Україні

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, правильно вимовляємо звуки [йі], [и], [ц’], засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам’ять.

Володимир Кленц

В мене в серці – Україна.
Тут – мій дім, моя родина,
Тут мені співає гай.
Україна – рідний край.

Хто це? Де живе?

Це Андрійко.
Він українець.
Андрійко живе в Україні.

Це Оксánка.
Вона́ українка.
Оксánка живе́ в Україні.

Це Га́бор. Він угóрець.
Га́бор живе́ в Україні.

Це Іло́нка. Вона́ угóрка.
Іло́нка живе́ в Україні.

Показуйте на малюнок і запитуйте «Хто це?», «Де живе?» і відповідайте за поданими зразками.

3, 4. Ми вивчаємо українську мову

Слухаємо–розуміємо тексти, вчимося правильно вимовляти звуки [и], [х], засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять, розповідаємо.

– Дóбрый день, діти! У нас урóк української мóви.

Хто ти? Де живеш? Яку мову вивчаєш?

Я учень. Я живу в Україні.
Я вивчаю українську мову.

Я учениця. Я ... ..
Я ... ..

Це хлопчик.
Він учень.
Він вивчає ... ..

Це дівчинка.
Вона учениця.
Вона вивчає ... ..

Це діти.
Вони учні. Вони
вивчають ... ..

– Ви вивчаєте українську мову?
– Так, ми вивчаємо ... ..

– Яку мову вони вивчають?
– Вони вивчають ... ..

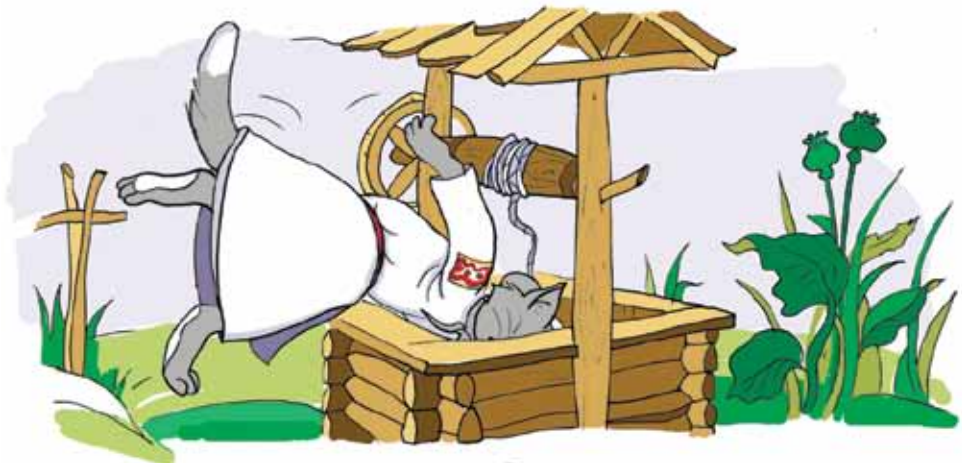

Показуйте на малюнок і запитуйте «Хто це?», «Хто він (вона)?» (один запитує – інший відповідає, потім навпаки).

5, 6. Пішла кіця по водіцю

 Слухаємо–розуміємо текст пісні, удосконалюємо вимову звуків [и], [ц’], засвоюємо нові слова, заучуємо пісеньку напам’ять, розповідаємо за малюнками словами пісеньки.

7, 8. Родина

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, вчимося вимовляти звук [с'], зачуємо напам'ять, розповідаємо.

Це тато і мама.
Це мій ... . Це моя ... .

Це дідусь і бабуся.
Це мій... . Це моя... .

Це мій брат.
Його звать ...

Це ... сестра.
Її звать ...

А це я.
Мене звать ...

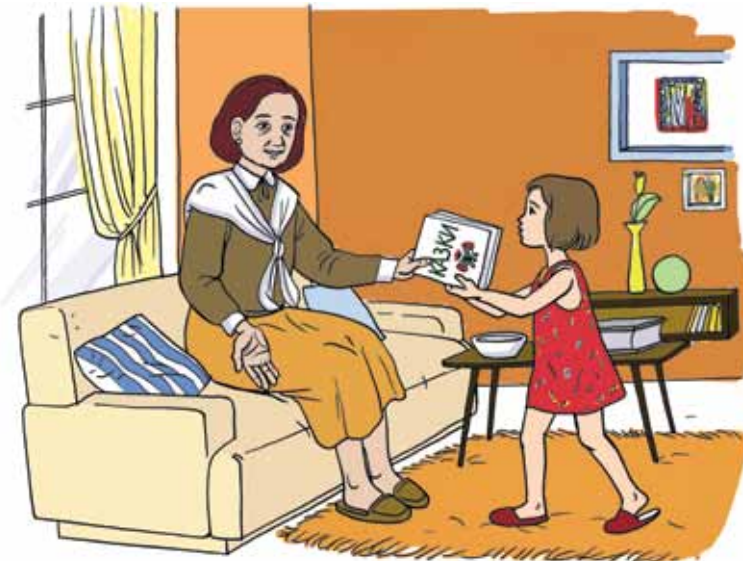

1. Показуйте на малюнок, запитуйте і розповідайте: «Хто це?», «Чий?», «Чия?» (один (одна) запитує – інший відповідає, а потім – навпаки). 2. Запитайте одне одного, хто є у твоїй родині, і дайте відповідь. Зразок:

У моїй родині є ...

- Приві́т! Це хто?
- Це мій брата́к. А в тебе є брата́к?
- Ні, нема́. (Так, є.) У мене є сестри́чка.

- Бабу́сю, будь ла́ска, прочита́й мені ка́зку.
- Сіда́й біля мене. Прочита́ю.
- Дякую, бабу́сю.

За поданими зразками побудуйте діалог.

9, 10. Бабу́сина ка́зка

! Слухаємо–розуміємо українську народну казку «Курочка ряба», удосконалюємо вимову звуків [р'], [с'], засвоюємо нові слова і вживаємо їх під час розповіді казки за малюнками.

11, 12. Шкóла

Слухаємо-розуміємо тексти, засвоюємо нові слова (**хто, куди, де**), правильно вимовляємо звуки [**х**], [**и**], розігруємо сценки за малюнками.

Ўчні іду́ть до шкóли.
Їх зустріча́ють учителі́.

Ўчень іде́ до шкóли.

Учени́ця іде́ до шкóли.

Покажіть на малюнки і запитуйте одне одного: «Хто іде до школи?», «Хто їх зустрічає?»

Це вчитель.
Він стоїть.

Це вчителька.
Вона стоїть.

– ..., ти куді йдеш?
– До школи. А ти?
– І я іду до школи.

– ..., куді ти йдеш?
– Додому. А ти?
– І я іду додому.

Покажіть на малюнок і запитуйте одне одного «Хто це?», «Що робить?» і відповідайте. За змістом двох останніх малюнків і зразками розіграйте сценки розмови дітей.

13, 14. Вітання й прощання

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо звуки [л'], [и], розігруємо в ролях.

– Дóброго рáнку, діти!
Я Олена Петрівна,
учителька української мови.

– Дóбрый день, діти!
Я Микóла Іва́нович,
учитель української мови.

– Приві́т, І́штване!
– Приві́т!

– Приві́т, Ё́ржіко!
– Приві́т!

– До побачення, ... !
– До побачення, діти!

– До побачення, пане Іване!
– Бувайте здорові, Петровичу.

– До побачення!
– Бувай!

Уявіть себе в ролі дорослих, які зустрілися і які прощаються. Які слова вони вживають? Розіграйте сценки вітання й прощання.

15, 16. Клас

Слухаємо–розуміємо текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, вимовляємо звуки [л]–[л'], зачуємо напам'ять, розповідаємо.

Це стіл.

Це парта.

Це стілець.

Це дошка.

Це шафа.

Це вікно.

Це двірі.

Розіграйте таку сценку: один (одна) учень (учениця) підходить до якогось предмета в класі, показує на нього й запитує «Що це?», інший(-а) відповідає.

17, 18. У класі

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо службові слова і вживаємо їх у мовленні, удосконалюємо вимову звуків [л'], [и], [х], розповідаємо, хто де знаходиться.

... біля дошки

... біля вікна

... біля столу

... сидить за партою

... сидять за партами

Один (одна) з вас показує на малюнок і запитує «Хто де?», «Що робить?», інший – відповідає (потім – навпаки).

Учень заходить **до** класу.

Учень виходить **із** класу.

Хто (що) де? Що роблять? Відповідайте за зразком:

Учитель сидить за столом, читає.

Учні сидять за партами, слухають.

Розкажіть за останнім малюнком, хто є у класі, що є в ньому і хто що робить.

19, 20. На уроці

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, удосконалюємо вимову звуків [х], [и], відповідаємо на запитання, заучуємо напам'ять.

Учителька за́питує.

Учень відпові́дає.

Учени́ця розпо́відає.

Учні слуха́ють.

Один учень показує на малюнок і запитує «Хто це?», «Що робить?», інший відповідає, а потім – навпаки.

... читає, ... слухають.

... відповідає, ... слухає.

Запитайте одне одного, що робить вчителька, що робить учениця, і дайте відповідь (один запитує – інший відповідає, і навпаки).

21, 22. На перерві

 Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно їх вимовляємо і вживаємо в мовленні, розучуємо українську дитячу гру.

... відчиняє вікно́.

... витирає дошку.

... поливає квіти.

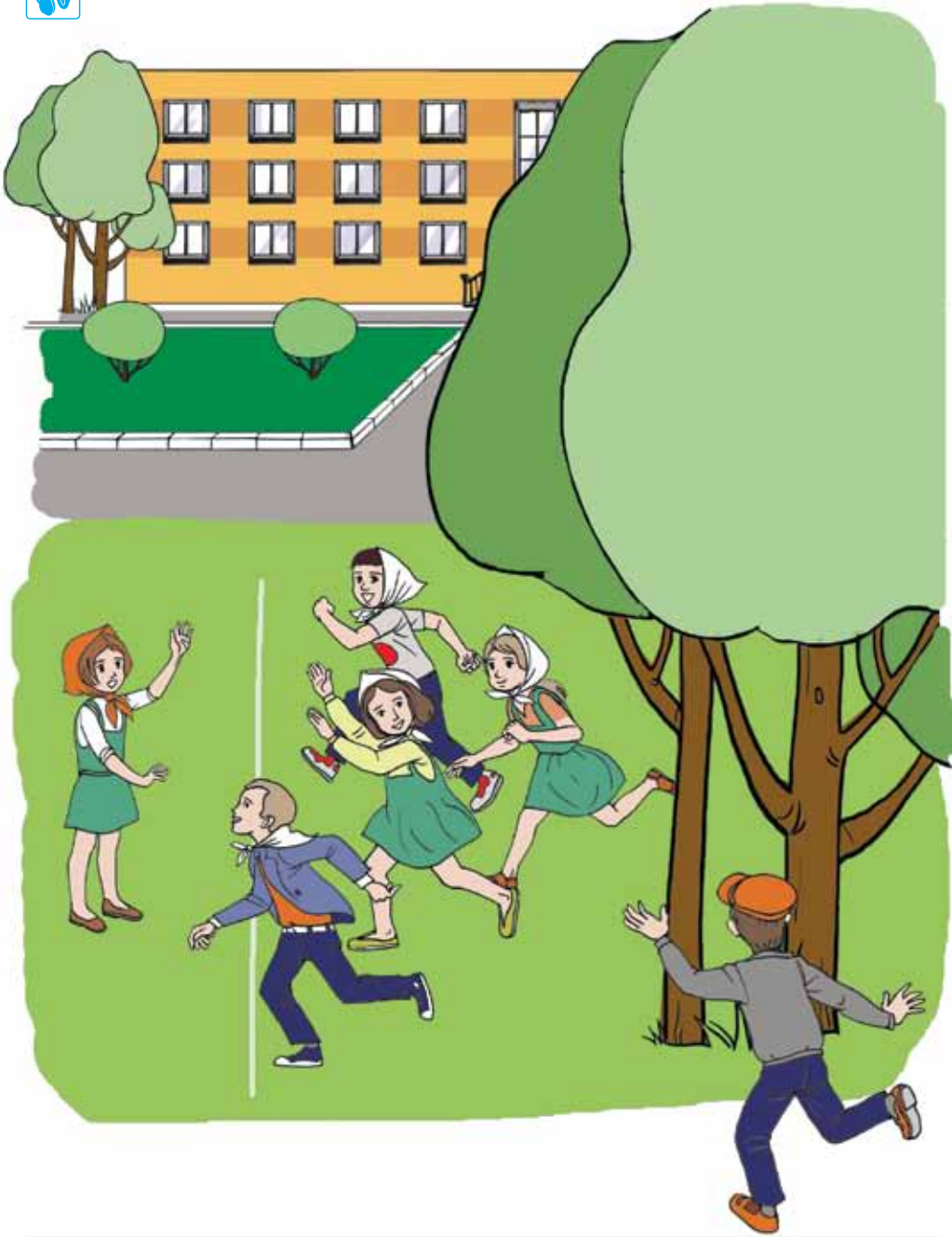

... виходять із класу.

Розіграйте сценку за малюнками: один запитує «Хто що робить?» – інший відповідає.

Гу́си, гу́си, додо́му!

Розгучуємо й розігруємо гру.

23, 24. Навчальні речі

 Слухаємо–розуміємо, закріплюємо вимову звуків [и], [л]–[л’], [ц’], запитуємо й відповідаємо, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Навчальні речі – це ..., ...

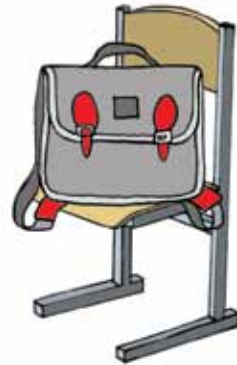

У Гáбора ... .   **У** Оксáнки ... і ... .   **У** вчíтельки ... .

 Один показує на малюнки і запитує «Що це?» і «У кого що?», інший відповідає (потім – навпаки).

Мико́ла кладé **у** ра́нець ... , ... , ...

На альбо́мі пензлик.

На ... ..

На ... ..

У пенáлі рúчка й олівець. **У** ра́нці ... . **В** альбо́мі ... ..

Запитайте одне одного «У чому що?» і дайте відповіді.

25, 26. Лічба: 1, 2, 3, 4, 5

 Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вчимося лічити.

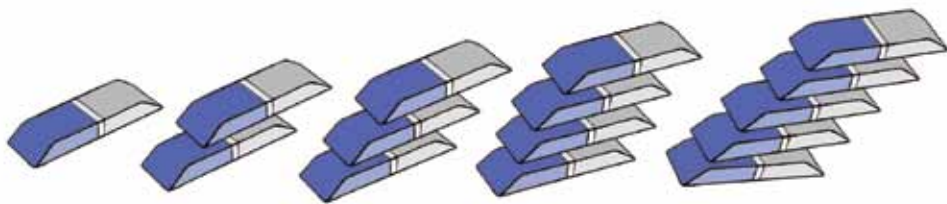
Одін зошит, два (три, чотири) зошити, п'ять зошитів

Одін олівець, два (три, чотири) олівці, п'ять олівців

Одна ручка, дві (три, чотири) ручки, п'ять ручок

Одна гумка, дві (три, чотири) гумки, п'ять гумок

 Полічіть, чого скільки. Один запитує – інший відповідає, і навпаки.

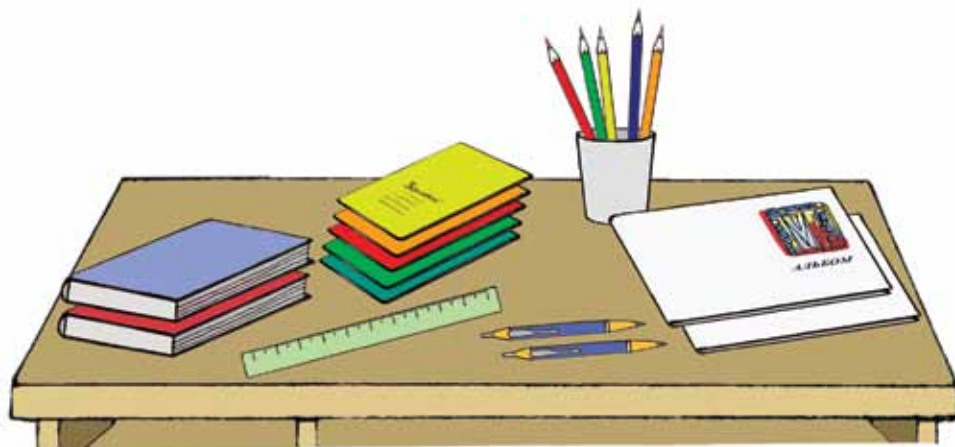

Це дівчátка. Трi дiвчинки.

Це ... .

Хто це? Скiльки? Вiдповiдайте за зразком.

Тут стiл. На столi ...

Що тут? Скiльки? Вiдповiдайте за зразком.

Вiдкрийте свiй ранець i запитайте одне одного, чого скiльки у ранцi. Попросiть свого друга (подругу) вiдкрити свiй ранець i розповiсти, що є у ньому i скiльки.

27, 28. Кольорі

 Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова й правильно вимовляємо їх та вживаємо у мовленні, зачуємо напам'ять.

Це кольорів олівці: червоний, зелений, ..., ..., ...

Це зошит.
Він синій.

Це лінійка.
Вона зелена.

Це сонечко.
Вонó жовте.

Це крейда.
Вона ... .

Це яйце.
Вонó ... .

Це олівці.
Вони кольорові.

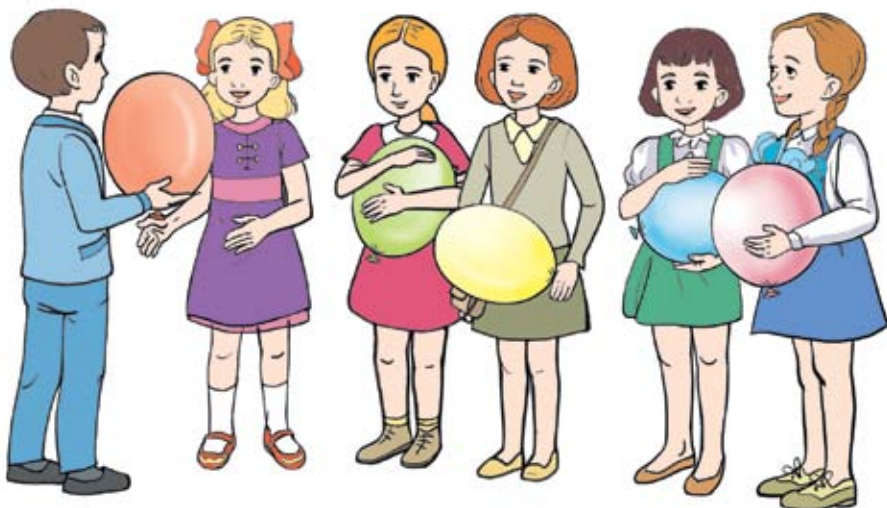
 Один показує на предмет, називає його і запитує «Що (називає предмет) якого кольору?», інший (інша) відповідає, а потім – навпаки.

Слухаємо–розуміємо вірш Івана Складаного «Соняшник за тином».

Що намалював хлопчик?

Розгляньте малюнок і дайте імена дітям.

Запитайте одне одного, хто кому яку кульку дав і хто яку кульку одержав (один (одна) запитує, інший (інша) відповідає).

29, 30. У Країні Ввічливості

❗ Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо форми звертання, правильно вимовляємо їх і вживаємо нові слова у мовленні. Заучуємо напам'ять, розповідаємо.

Хто йшов лісовою стежкою? Кого зустріли батько і син?

Ранок

- Дóброго рáнку, мáмочко!
- Дóброго рáнку, дóнечко!

День

- Дóбрый дeнь, пáні ...!
- Дóбрый дeнь, пáне ...!

Уявіть собі, що настав ранок. Привітайтеся з мамою, татком, бабусею, дідусем, а також сестрою чи братиком (називаючи їхні імена).

– Дóброго вéчора, ...
– Дóброго вéчора, ...

– До побáчення, ...
– До побáчення, ...

– Добрáніч, дóнечко!
– Добрáніч, мамúсю!

31, 32. Чарівні слова

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо сценки, заучуємо напам'ять, розповідаємо.

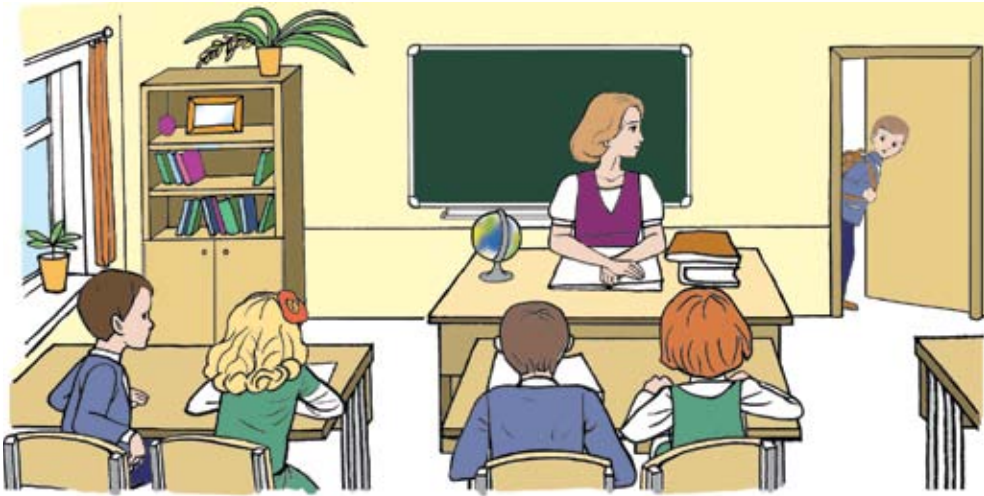
- Ірино Петрівно, я допоможу Вам.
- Дякую.
- Прощу.

- Жучо, у тебе є олівець?
- Ні, нема!
- Вібач.
- Золтане, у мене є. Візьми.
- Дякую!
- Прощу.

Розіграйте сценки за зразками.

- Іріно Петрівно, дозвольте зайті.
- Прóшу. Сідай на своє місце.
- Дякую.

- ..., у тебе є рúчка?
- Так, є.
- Дай мені, будь ласка.
- Прóшу.

Розіграйте діалоги за малюнками і зразками мовлення.

33, 34. Знайомство

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні, заучуємо напам'ять, розповідаємо.

– Діти, познайомтесь, це Г'абор. Він буде вчїтис'я у нашому класї.

– Г'аборе, сїдай, будь ласка.
– Дякую.

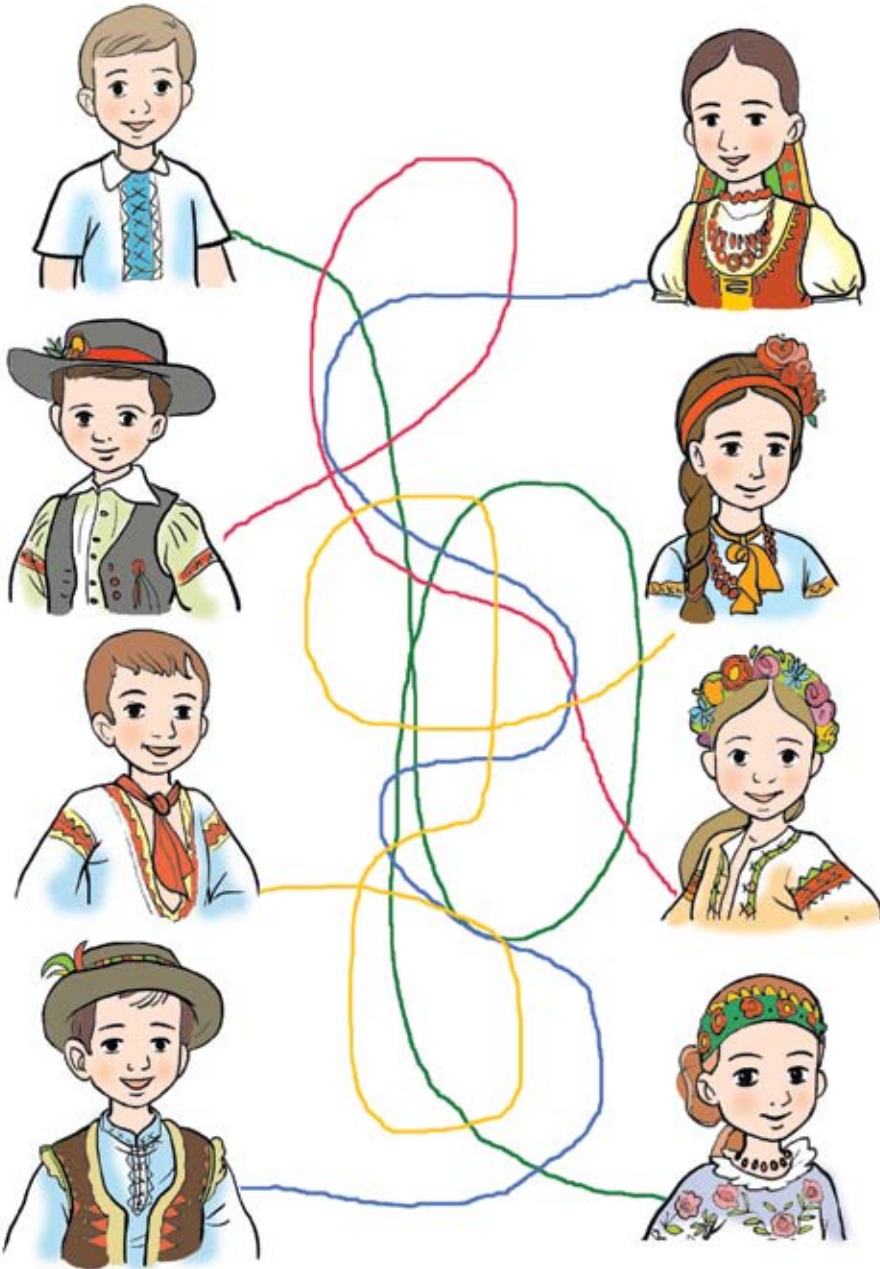
– Я Олесь. Будемо дружити?
– Так, будемо.

Уявіть, що це до вас у клас прийшов новенький учень. Розіграйте сценку знайомства і запитайте, у якїй школі він учився ранїше.

Розгляньте малюнок. Дайте імена дітям.

Розкажіть, хто з ким познайомився (познайомилась)?

35, 36. Мої іграшки

 Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні, заучуємо напам'ять, лічимо.

Чого скільки?

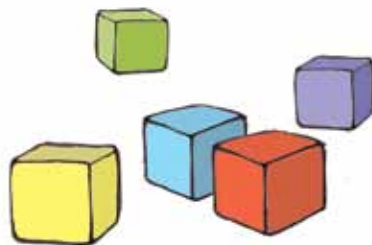
Це півник. Він один.

Це лялька. Вона одна.

Це ведмедики. Їх три.
Три ведмедики.

Це кубики. Їх п'ять.
П'ять кубиків.

Покажіть на малюнки й запитуйте одне одного «Що це?», «Скільки?».

– Олénко, дай, будь ласка,
твою ляльку.
– Прóшу.
– Дякую.

– Микóлко, дай погратися
твоїм м'ячém.
– Ні, не дам. Я сам граюся.
– Ві́бач!

Слухаємо і заучуємо напам'ять вірш Анатолія Костецького, розповідаємо в особах.

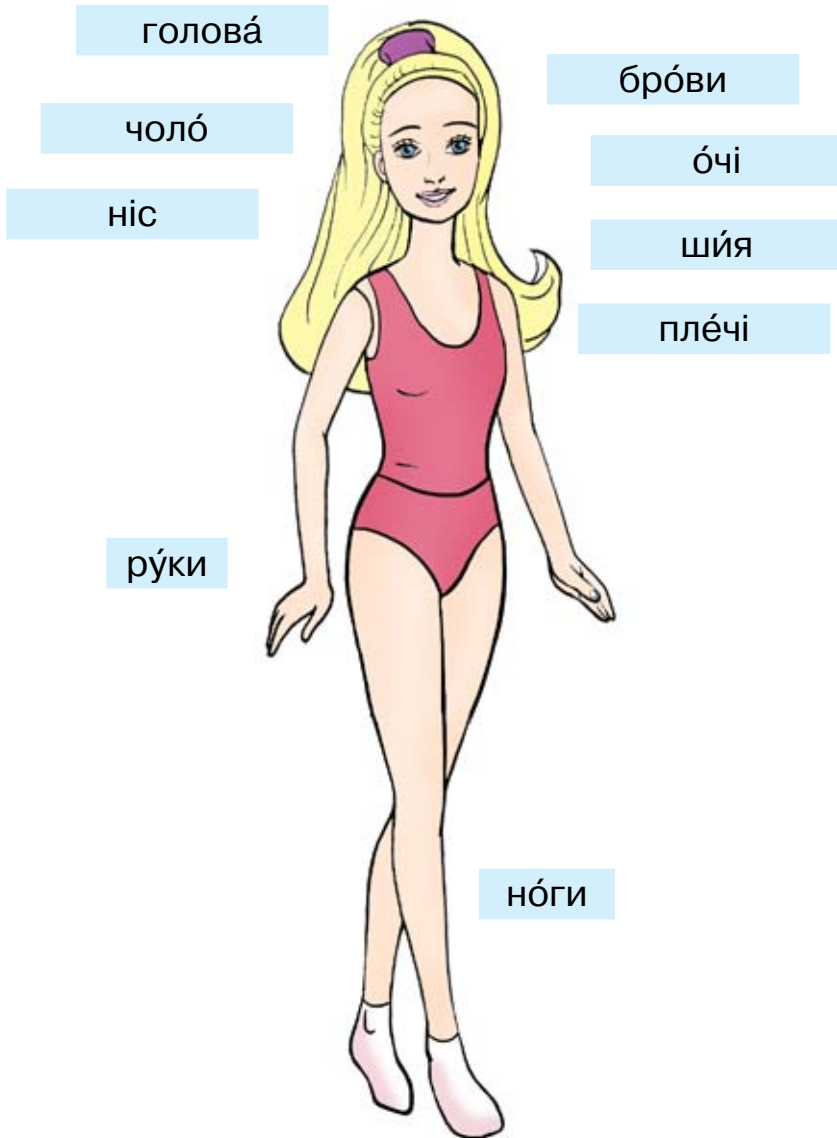
Розігруємо діалоги за малюнками.

37, 38. Людина. Частини тіла

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо звуки [л'], [с'], розповідаємо за малюнком.

Намалюйте хлопчика чи дівчинку і розкажіть одне одному, кого ви намалювали.

Що малюють діти?

Що є, чого нема?

Розгляньте малюнки і скажіть, що намалювала дівчинка і що хлопчик. Що їм ще треба домалювати?

Що намалювала дівчинка?

39, 40. Гігієна

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Хлопчик міє рúки,

міє вúха,

умивáється,

витирає рúки,

витирає вúха,

витирає обліччя.

Розгляньте малюнки. Дайте ім'я хлопчикові і розкажіть одне одному за зразками, що він робить.

Дівчинка чістить зúби, вмивáється, мiє гóлову,

витирає волóсся, розчiсує волóсся, заплiтає косу́.

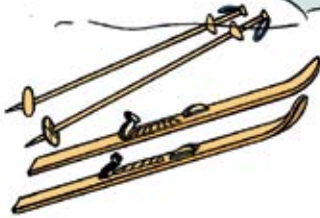

Розгляньте малюнки. Дайте ім'я дівчинці і розкажіть одне одному за зразками, що вона робить.

41, 42. Зима́ прийшла́

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам'ять.

Це ліжі.

Це сáнкі.

Це ковзані́.

Ката́ється
на ліжах.

Ката́ється
на сáнках.

Ката́ються
на ковзанáх.

Дайте імена дітям. Запитайте одне одного «Хто це?», «Що робить?» і дайте відповідь.

Свято Миколая

1. Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», «Що робить?», інший – відповідає. 2. Запитайте одне одного, що подарував Святий Миколай дітям, і дайте відповідь.

43, 44. Рукавичка

Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вчимося розповідати за малюнками, розігруємо казку за ролями.

Розігруємо казку.

45, 46. Готуємося стрічати Новий рік

 Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, зачуємо напам'ять.

Ялинкові прикраси – це ...

Уявіть собі, що один з вас – тато, а інший – син чи донька. Розіграйте сценку: батько просить ту чи іншу ялинкову прикрасу, син (донька) подає. Зразок:

- Іл'онко, дай, будь ласка, гірлянду.
- Ось вона, візьмі.
- Дякую.
- Прішу.

Новий рік у школі

Розгляньте малюнки і запитайте одне одного, хто ким був на святі. Зразок:

- ..., ким ти бу́ла (був) на святі?
- Я бу́ла (був) Снігуронькою (Лисічкою, Зайчиком).
- А ти?
- А я ... ..

47. Різдвó

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя і тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, заучуємо напам'ять.

Уявіть, що це ви колядники і вітаєте господарів. Заспівайте колядку.

Свято Василя

Уявіть собі, що ви щедрувальники. Защедруйте.

48, 49. Одяг

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Одяг – це ..., ...

Показуючи на малюнок, запитайте одне одного «Що це?» і дайте відповідь.

Розіграйте ролі мами й дівчинки. Мама запитує «Що ти одягнеш дівчинці (хлопчику)?». Дівчинка відповідає. Зразок:

– Дівчинці я одягну́ ..., ...

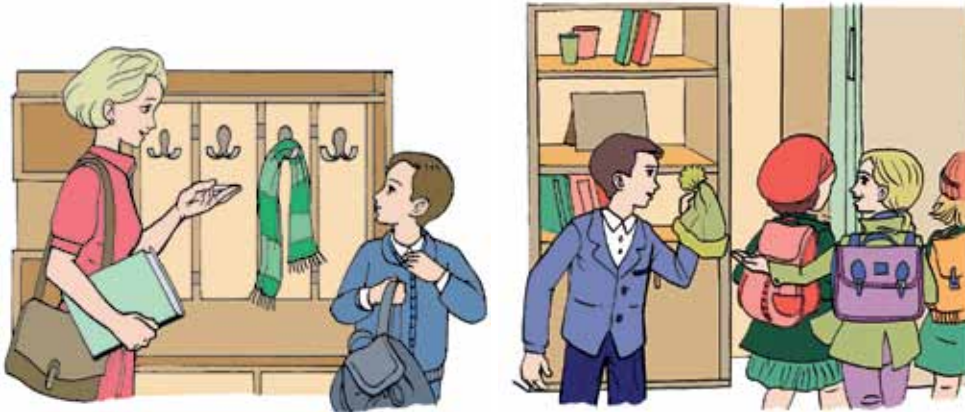
– Хло́пчику я одягну́ ..., ...

Зимовий одяг – це теплий ..., тепла ..., теплі ... .

Розкажи, що ти одягаєш узимку.

- Це твій шарф?
- Так, мій.
- Візьмі.
- Дякую.
- Прощу.

- Чия це шапка?
- Моя.
- Візьмі, будь ласка.
- Дякую.
- Прощу.

1. Один показує на малюнок і запитує «Що це?», інший – відповідає. 2. За зразками запитайте одне одного «Чия куртка?», «Чий ранець?», «Чиї рукавички?» і дайте відповіді.

50, 51. Взуття

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні.

Взуття – це ..., .., ...

Що ти взуваєш влітку? А взимку?

Дайте дітям імена і скажіть, хто в чому вдягнений.

Олénка взувається.

Івáнко роззувається.

За зразками скажи, що ти робиш уранці і що увечері, коли приходиш додому.

Слухаємо-розуміємо вірш Анатолія Костецького «Неуважна сороканіжка».

Один показує на малюнок і запитує «Що виставив продавець?», інший – називає, а потім – навпаки.

52, 53. Пóсуд

! Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Пóсуд – це ..., ..., ...

Скільки чого? (один ..., одна ..., одне ...)

У бабусі таця. **На ній** чайник і 2 чашки.

У Марінки лóжечки.

За малюнками і зразками запитайте одне одного «Що несе бабуся?», «А що внучка?».

Ма́ма **ста́вить** на сті́л ... . До́нька **кладé** на сті́л ..., ...

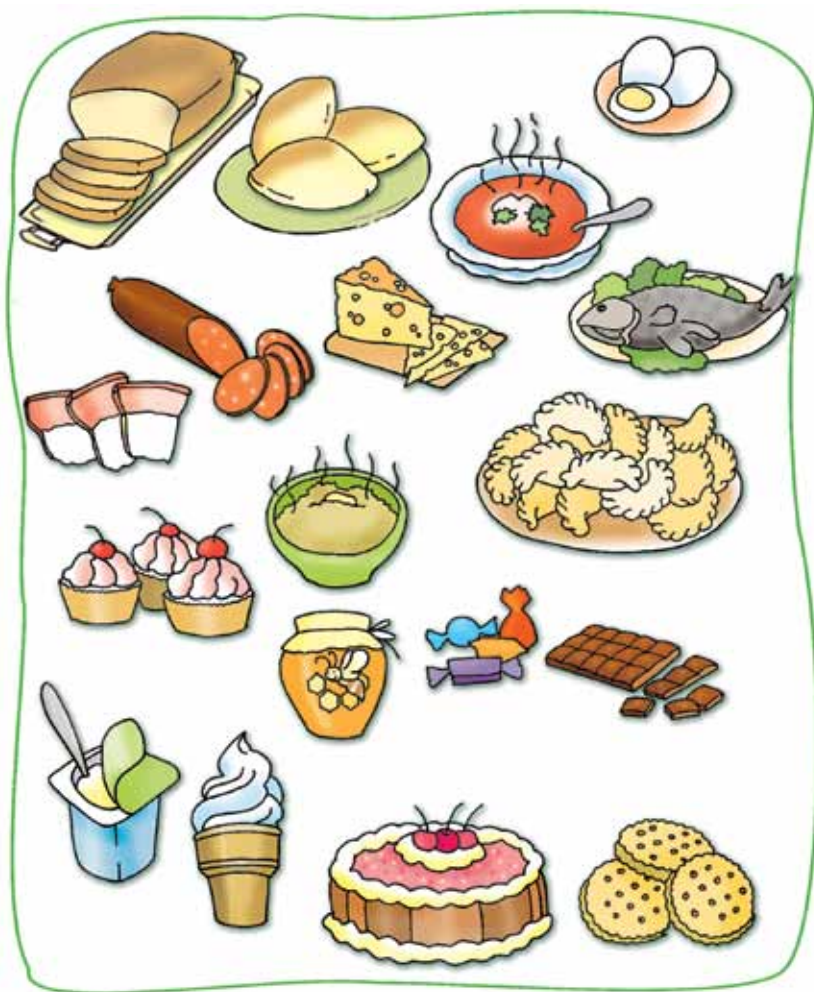
Слухаємо вірш Григорія Глушньова, розглядаємо малюнок, вивчаємо вірш напам'ять.

Запитайте одне одного «Чого скільки?», «Що стоїть, а що лежить?», «Хто помив тарілки?»

54, 55. Що ми їмо? Продукти харчування

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і правильно вимовляємо їх та вживаємо в мовленні, розігруємо сценки.

Їжа – це ... , ... , ... , ...

Запитайте одне одного, хто що любить їсти, і дайте відповіді. Зразок:

– Що ти любиш їсти?

– Я люблю їсти ... , ... А ти що?

Я їм ... .
Ти їси ... .
Він (вона) їсть ... .

Ми їмо ... .
Ви їсте ... .
Вони їдять ... .

– Що ти їси?
– Я їм ... .

– Що він їсть?
– Він їсть ... .

– Що вона їсть?
– Вона їсть кашу.

– Що ви їсте?
– Ми їмо шоколад.

Розіграйте діалоги за змістом малюнків і зразками.

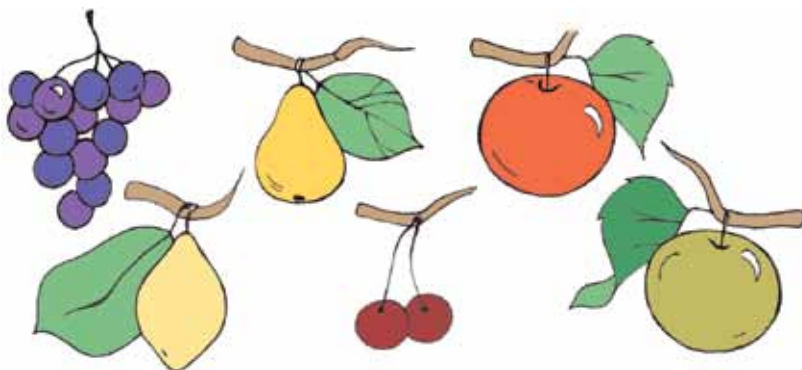
Розкажи, хто що їсть.

56, 57. Фру́кти

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо сценки.

Що? Який? Яка? Яке? Які? (за смаком)

Фру́кти – це: ... , ...

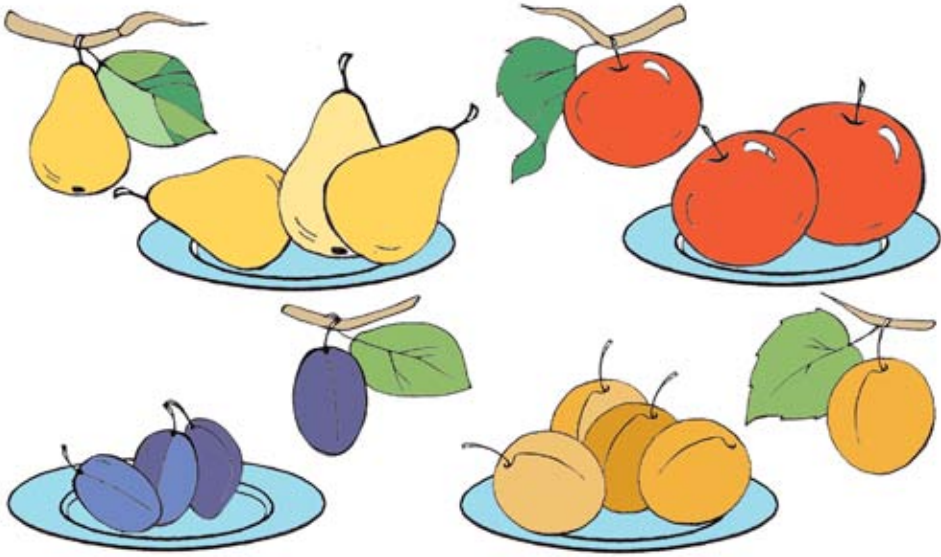

Що на столі?

Розіграйте розмову братика й сестрички за зразком:

- ..., ти хочеш яблуко?
- Так! (Ні, хочу гру́шу).
- Візьмі́, будь ла́ска.
- Дя́кую.

Що яке (за кольором)? Чого скільки?

Слухаємо і зачуємо напам'ять уривок з вірша Лесі Українки.

58, 59. **Ївочі**

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні, розповідаємо за малюнком.

Ївочі – це капуста, ..., ...

Що купує мама?

Що треба для борщу?

Запитайте одне одного «Що кладуть в український борщ?»

Що малюють зайчата?

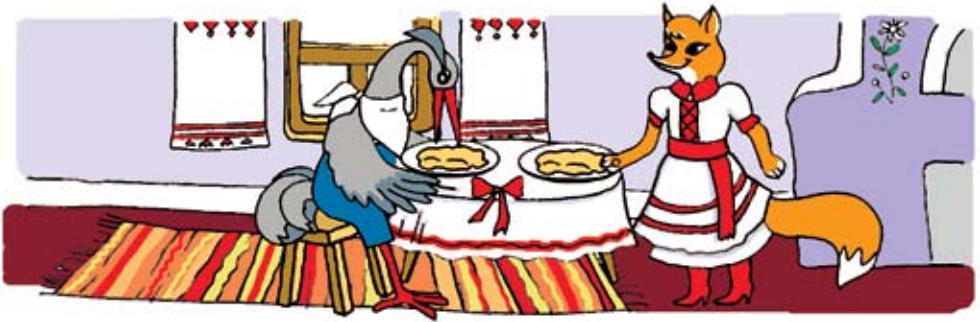
Запитайте одне одного «Що було на столі і чого нема?»

60, 61. Лисіця і Журавель

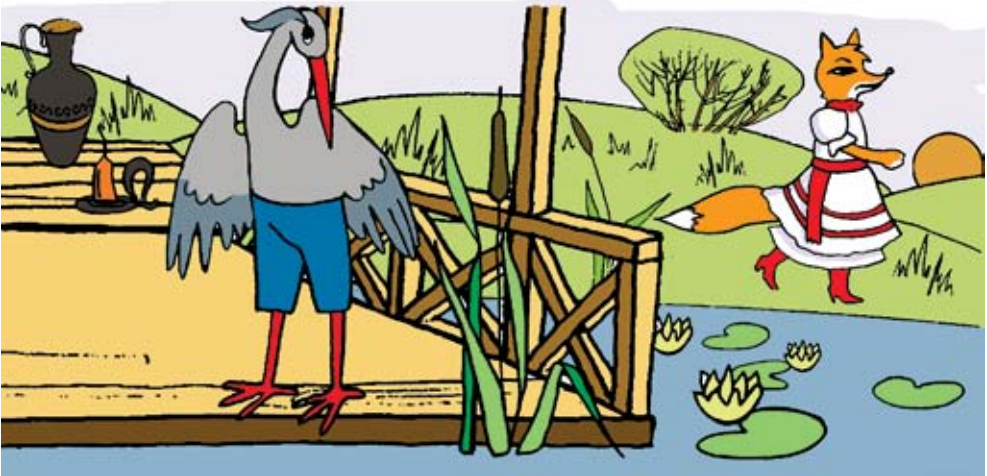
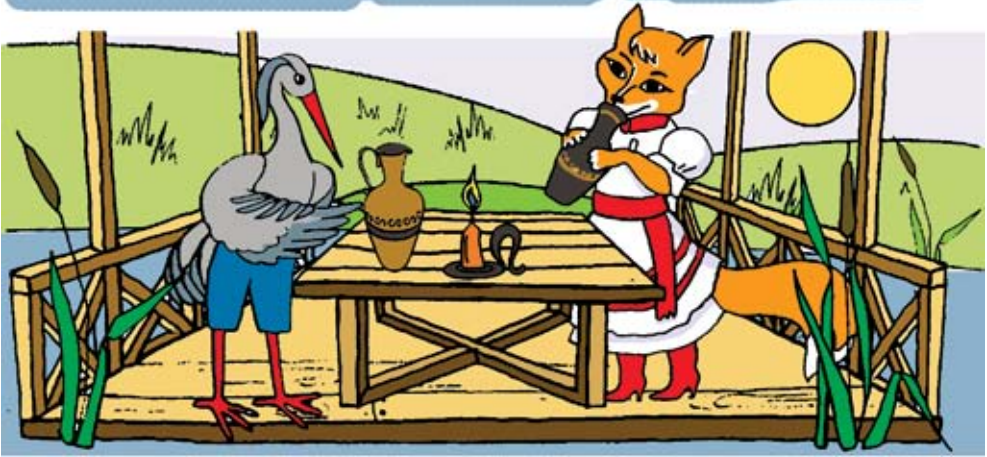
Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вчимося розповідати казку за малюнками.

Кого запросила Лисичка в гості? Чим пригостила? Чи їв Журавель кашку?

Розіграйте сценку: Лисичка запрошує Журавля покуштувати кашку.

Розіграйте сценку: Журавель пригощає Лисичку.

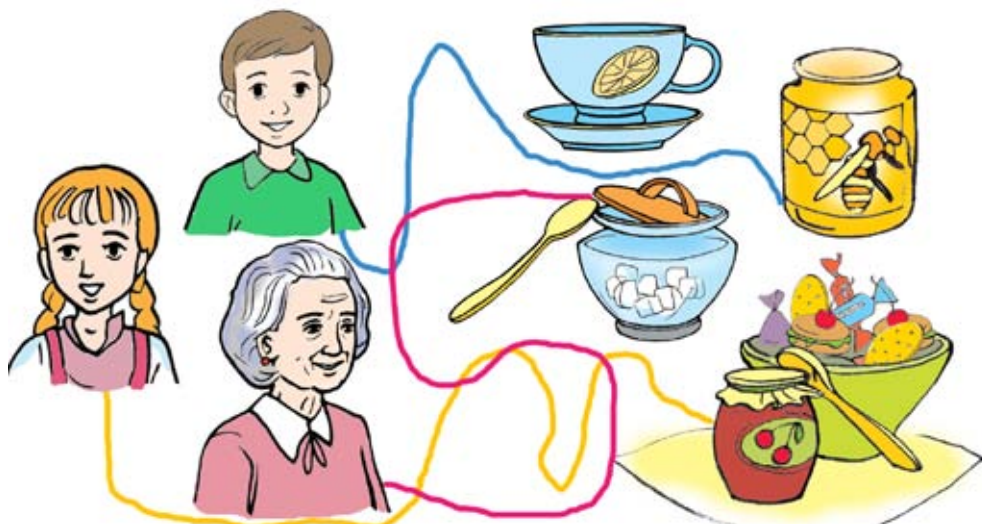
62, 63. Що ми п'ємо? Продукти харчування

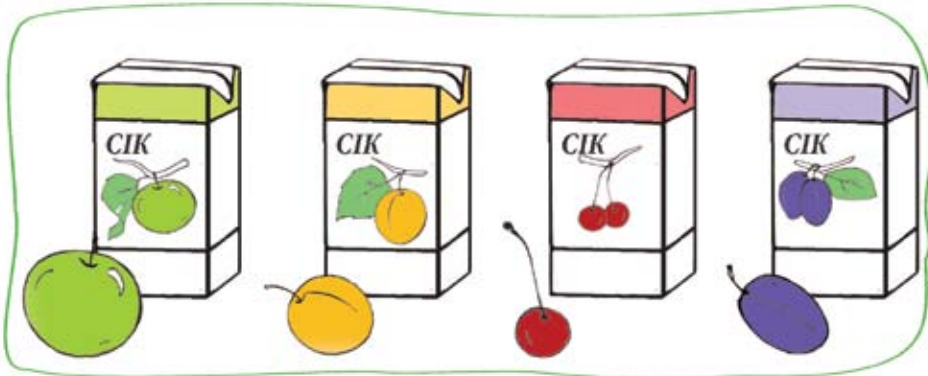
! Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Що ми п'ємо? Що любиш пити ти? (Я люблю пити ...)

Розгляньте малюнок і скажіть, хто з чим любить пити чай.

яблучний
сік

абрикóсовий
сік

вишнёвий
сік

сливóвий
сік

Хто що замовив?

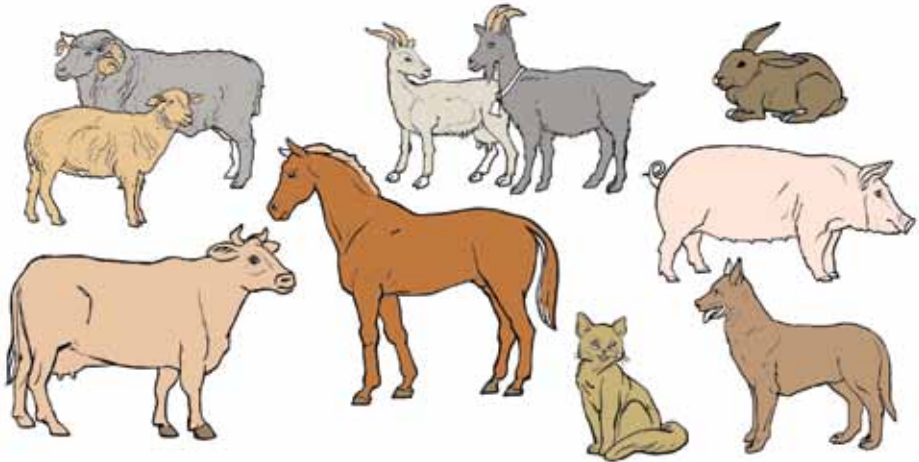

Уявіть собі, що це ви були у кав'ярні. Розіграйте ролі тата й мами, які замовляють тістечка і каву, сина й доньки, які замовляють морозиво.

64, 65. Свійські тварини

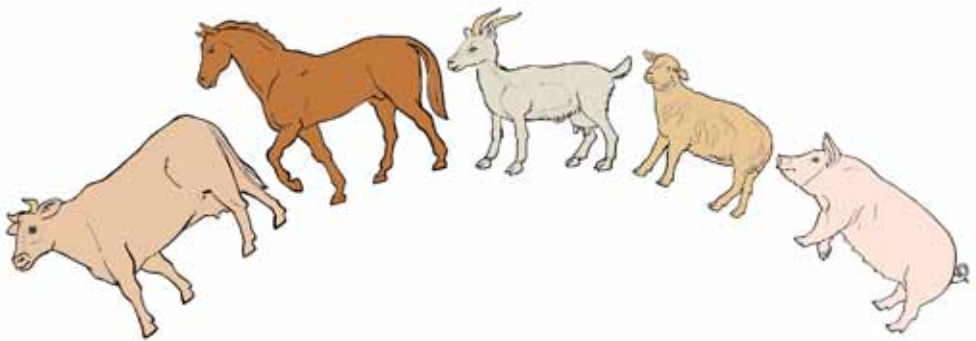
Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні.

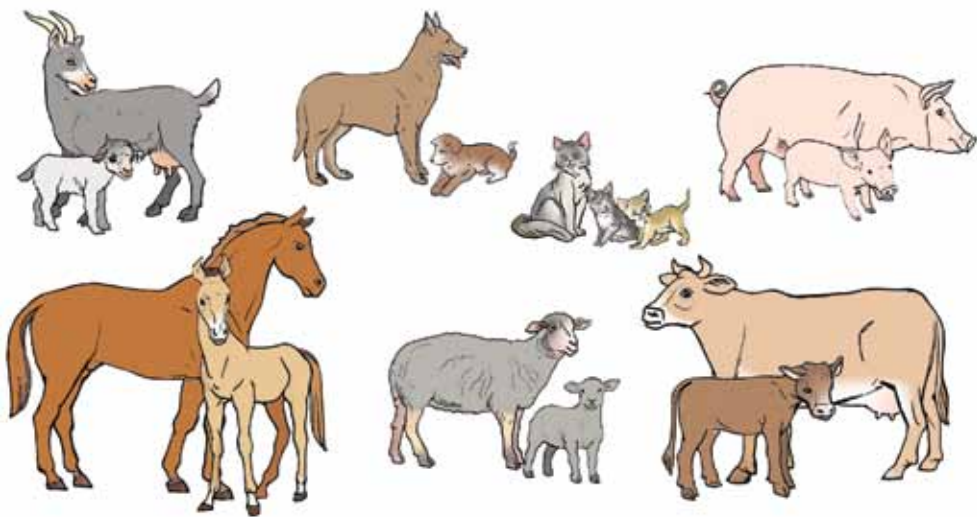
Свійські тварини – це ..., ..., ..., ...

Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», інший – відповідає.

Хто за ким іде? Зразок:
Іде корова, за коровою іде кінь, за конем ... .

Один показує на малюнок і запитує, у кого хто, інший – відповідає. Зразок:

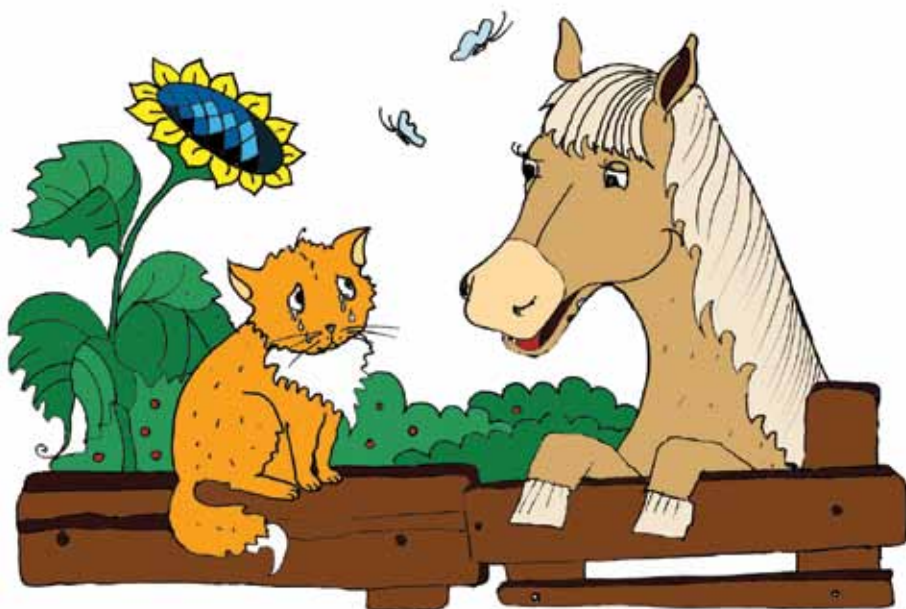
У корови – теля́. У коби́ли – лошá. У вівці́ – ягня́. ...

Запитайте одне одного «Хто кого годує?», «Чим?» і дайте відповідь за змістом малюнка.

66, 67. Няв-Няв!

! Слухаємо–розуміємо розповідь учителя і казку, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, розповідаємо казку за малюнками.

Розіграйте за одним із малюнків сценку розмови.

68, 69. Весна́

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, заучуємо напам'ять вірші, співаємо веснянки.

Як змінилася природа весною?

Що роблять?

9 бѣрезня – день народження Тараса Шевченка

Хто такий Тарас Шевченко?

70, 71. Весна́. Птахі́

Птахі́ – це жураве́ль, ..., ..., ...

Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», інший відповідає, потім – навпаки.

Один показує на малюнок і запитує «Чие гніздо?», інший відповідає.

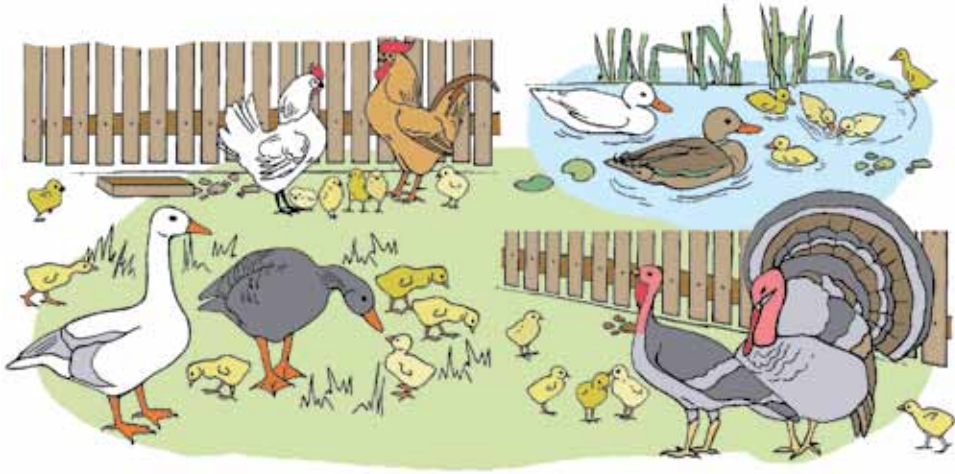

Слухаємо, відгадуємо загадки, зачуємо скоромовку.

72, 73. Свійська птіця

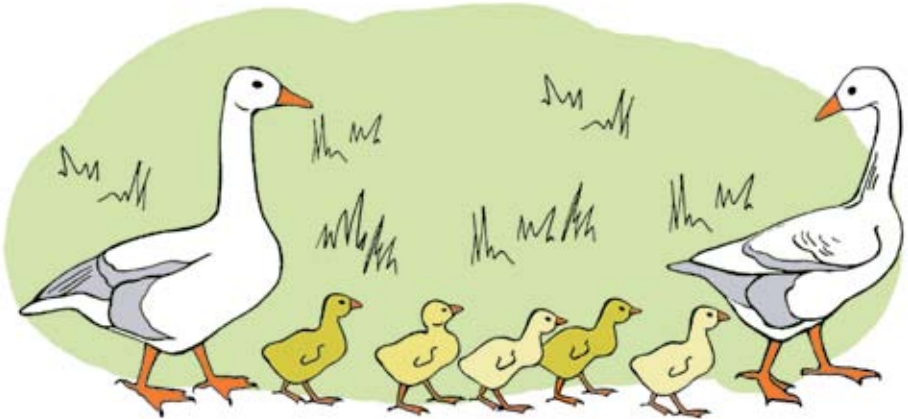
Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо звуки [и], [л'], запитуємо й відповідаємо.

Свійська птіця – це ..., .., ..., .., .., .. .

Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», «Який він (яка вона? яке воно?)», інший – відповідає. Зразок:
Це півень. Він великий ... .
Скільки діток у гусака?

Запитайте одне одного, яка свійська птіця є у вас вдома або в селі у бабусі.

Слухаємо вірш Петра Бондарчука «Чом зібрався гурток?»

Знайдіть на малюнку тих, про кого розповідається, і назвіть їх. Чи сподобалась вам дівчинка? Якою вона була?

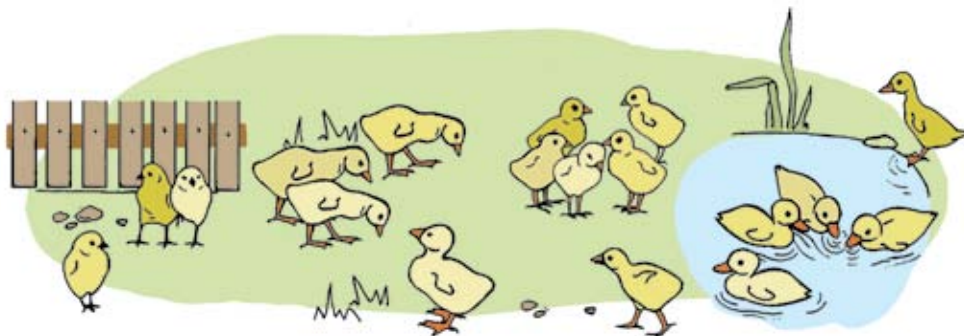

Один показує на малюнок і запитує «Хто за ким іде?», інший – відповідає.

74, 75. Лічба

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, вчимося лічити, правильно вимовляємо звуки [и], [х], розповідаємо.

Одне курча–
двоє курчат

Одне гусеня–
троє гусенят.

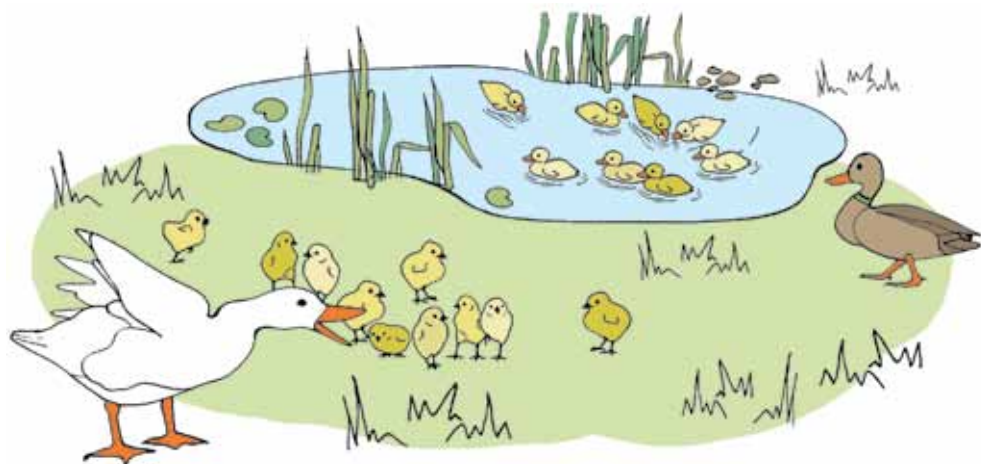
Одне індича –
п'ятеро індичат

Одне
каченя –
чотверо
каченят

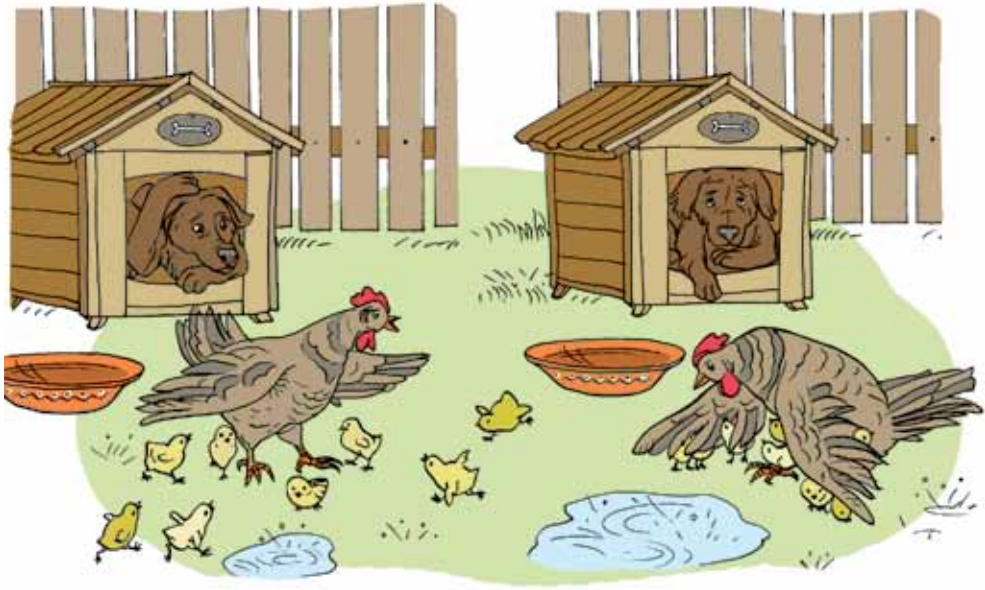
Скільки кого? Відповідайте за зразком.

Лічимо до 10: один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім, вісім, дев'ять, десять.

Полічіть, скільки курчат на лузі. Скільки каченят у ставку? Каченят більше чи менше? На скільки?

Ввічливий пєсик

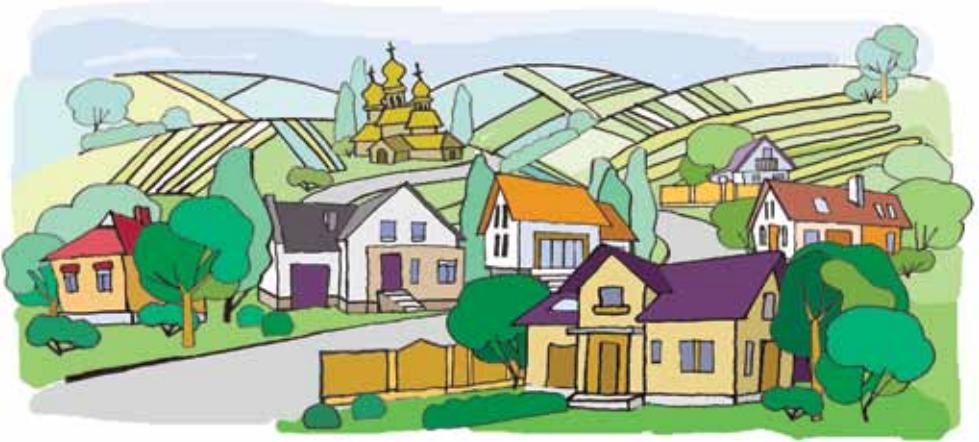
Розіграйте ролі пєсика й квочки (пєсик запрошує квочку до будки).

76, 77. Мій рідний край

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, зачухемо напам'ять, вчимося розповідати за зразком.

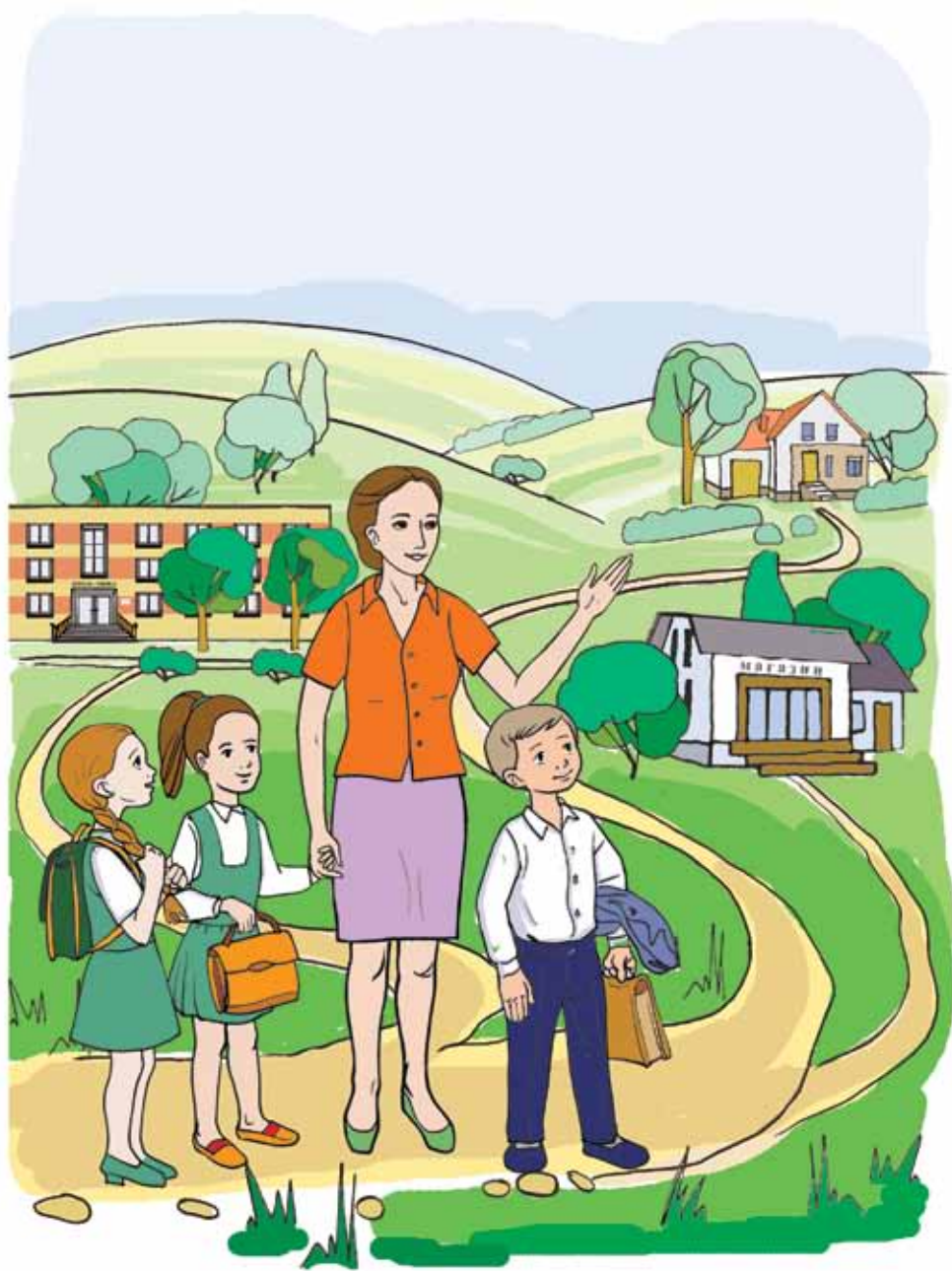

Розкажіть про своє село, доповнюючи одне одного. Розпочинайте так: Ми живемо в селі ... . Воно ... .

Послухайте і розучіть «Співаночку» Степана Жупанина.

Розгляньте малюнок і послухайте текст. Про що розмовляли діти?

Розіграйте сценки, описані у тексті Дмитра Чередниченка.

78, 79. Весняні роботи в селі

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх, вживаємо в мовленні.

Один показує на малюнок і запитує «Хто що робить?», інший – відповідає.

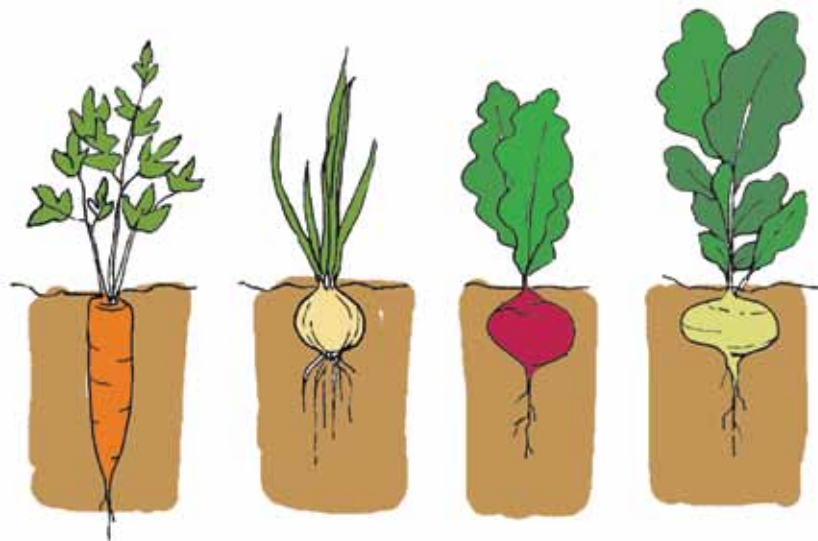
Послухай і розкажи за малюнком, що роблять люди весною. Поміркуйте, про що вони розмовляють.

Розіграйте їхні ролі.

Послухайте і розкажіть за малюнком, що роблять люди на городі весною.

Розгляньте малюнки. Один показує на малюнок рослини і запитує «Що це?», інший – відповідає.

80, 81. Чіжик

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх у мовленні, розучуємо і розігруємо дитячу народну гру.

Про яку роботу в селі розповідається у цій грі?

82, 83. Великдень

Слухаємо розповідь вчителя і тексти, правильно вимовляємо слова і вживаємо їх у мовленні, вчимо напам'ять, розуміємо і розігруємо дитячу гру.

Що на столі? Хто за столом? Що робить родина?

Хто з дітей каже «Верба б'є», а хто – «Христос воскрес» — «Воістину воскрес»?

«Подольночка»

84, 85. Україна – наша держава

Слухаємо розповідь вчителя і текст, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, заучуємо напам'ять.

Розкажи, що означають кольори українського прапора. Як називається герб Української держави, що він означає?

Один показує на малюнок і запитує «Що це?», «Що він означає?», інший – відповідає, і навпаки.

Слухаємо–розуміємо вірш Лариси Колос «Всі ми діти, всі ми різні...». Заучуємо напам'ять і розповідаємо.

Розглянь малюнок. Послухай і розкажи, діти яких національностей тут зображені.

Що сказано про дітей України у вірші Лариси Колос?

86, 87. Українські національні символи

Слухаємо текст, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Про що запитував син маму і що відповіла матуся? Хто є у твоїй родині? Які обереги мають угорці?

Українські оберіги

Що ти дізнався про українські символи?

Запитайте одне одного і розкажіть, які є оберіги в українців.

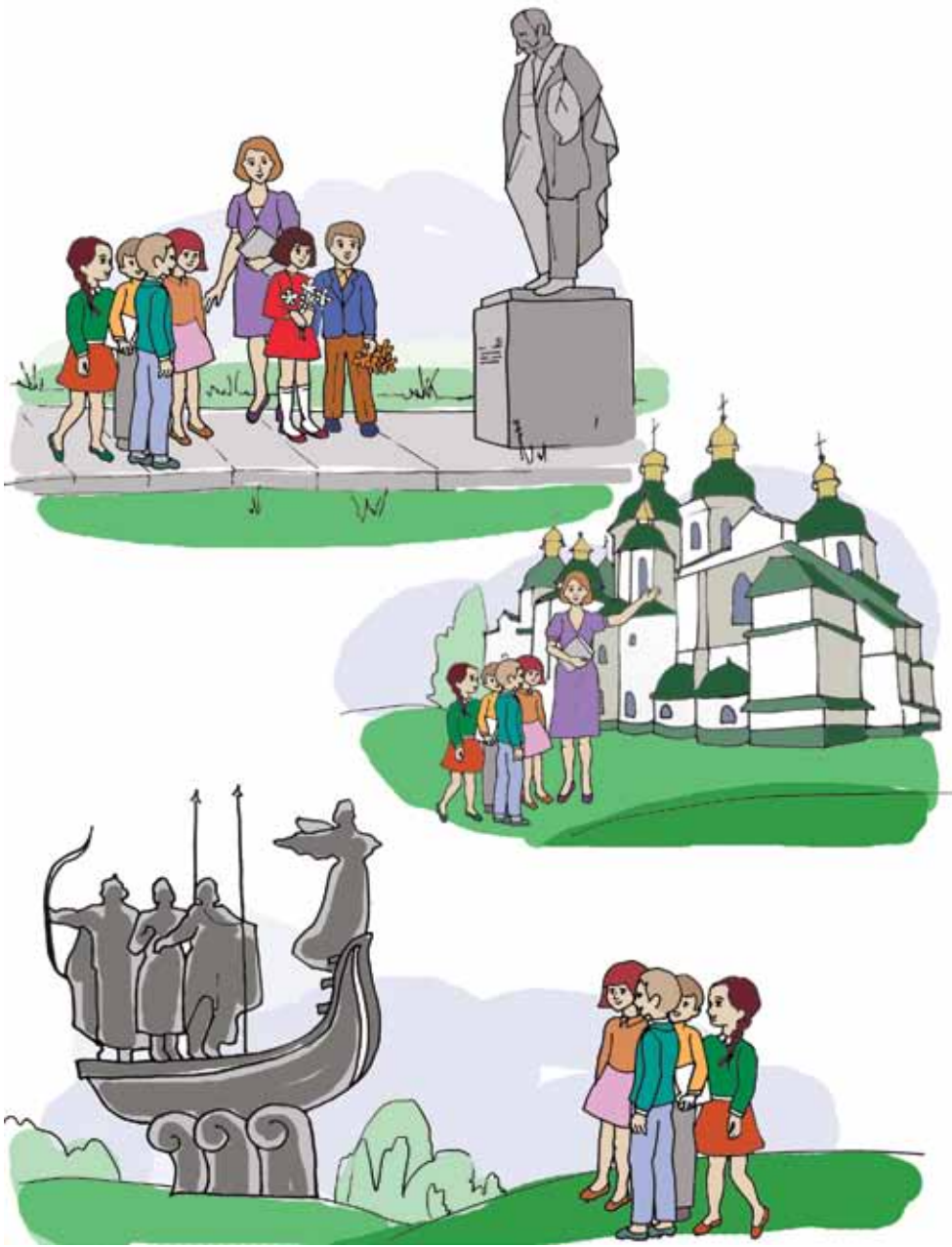
88, 89. Кіїв – столиця України

Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, зачуємо напам'ять.

Екскурсія Кієвом

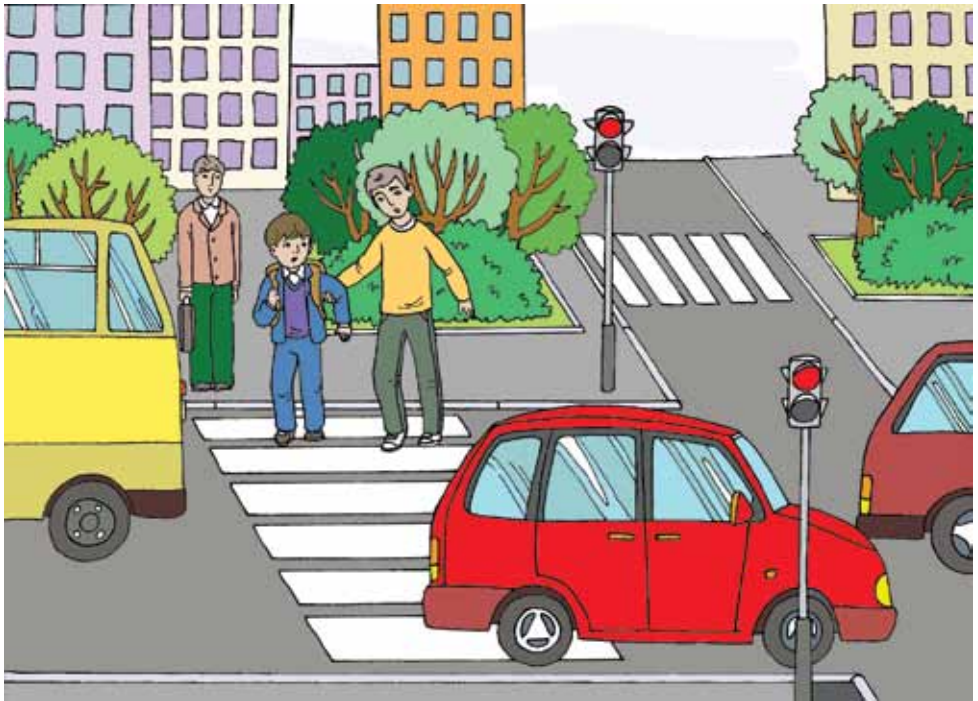

Уяви собі, що це ти був (була) на екскурсії і розкажи учителю або однокласникам, що ти бачив (бачила), про що дізнався (дізналась).

90, 91. Місто

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, розігруємо сценки.

Розгляньте малюнок, поміркуйте та розкажіть, чим відрізняється місто від села.

У транспорті

Розіграйте ролі хлопчика й бабусі за зразком:

- Бабу́сю, сіда́йте, будь ла́ска.
- Дя́кую, хлопчи́ку.

Розіграйте ролі обурених пасажирів і хлопчика. Зразок:

- Хло́пчику! Встань, будь ла́ска. Нехай діду́сь сяде!
- Ви́бачте. Сіда́йте, будь ла́ска.
- Дя́кую.

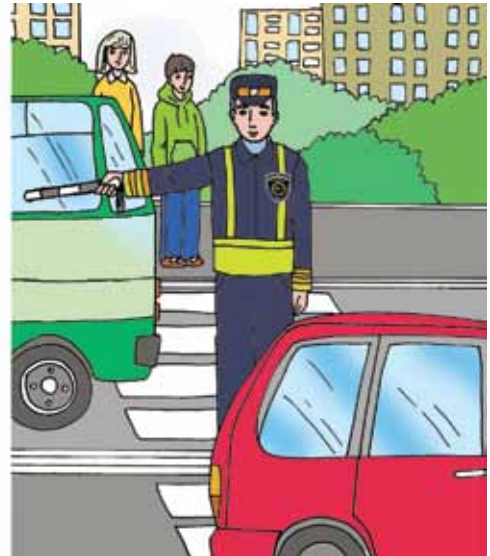
92, 93. Правила дорожнього руху

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вивчаємо напам'ять, розігруємо сценки.

Розіграйте в ролях.

Один показує на малюнок і запитує «Можна йти чи не можна?», інший – відповідає.

Послухай. Вивчи напам'ять, розкажи.

Можна

Не можна

Поміркуйте, чому чоловік схопив хлопчика за руку. Що він йому сказав? Що відповів хлопчик?

Розіграйте ролі чоловіка і хлопчика.

94, 95. Мамин день

Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вивчаємо напам'ять вірш.

Мама рідна, мила, люба, ласкава, ...

Уяви, що це ти заблукав (заблукала). Подумай і розкажи, що ти розповів би (розповіла б) про свою маму.

Дайте імена дітям. Подумайте, про що запитала сестричка братика і що той відповів. Розіграйте цю сценку за зразком:

- Іштване, що ти розмальовуєш?
- Дощечку.
- Покажі.
- Ось, дивісь.
- Яка гárна!
- Дякую.

Так само розіграйте сценку: братик запитує сестричку.

Поміркуйте, як звернулися діти до мами, що їй побажали. Розіграйте цю сценку.

96, 97. У бабусі день народження

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вчимося вітати з днем народження, розучуємо і розігруємо українську дитячу гру.

Уявіть собі, що це у вашої бабусі день народження. Подумайте, як ви звернетесь до неї, що побажаєте. Розіграйте цю сценку.

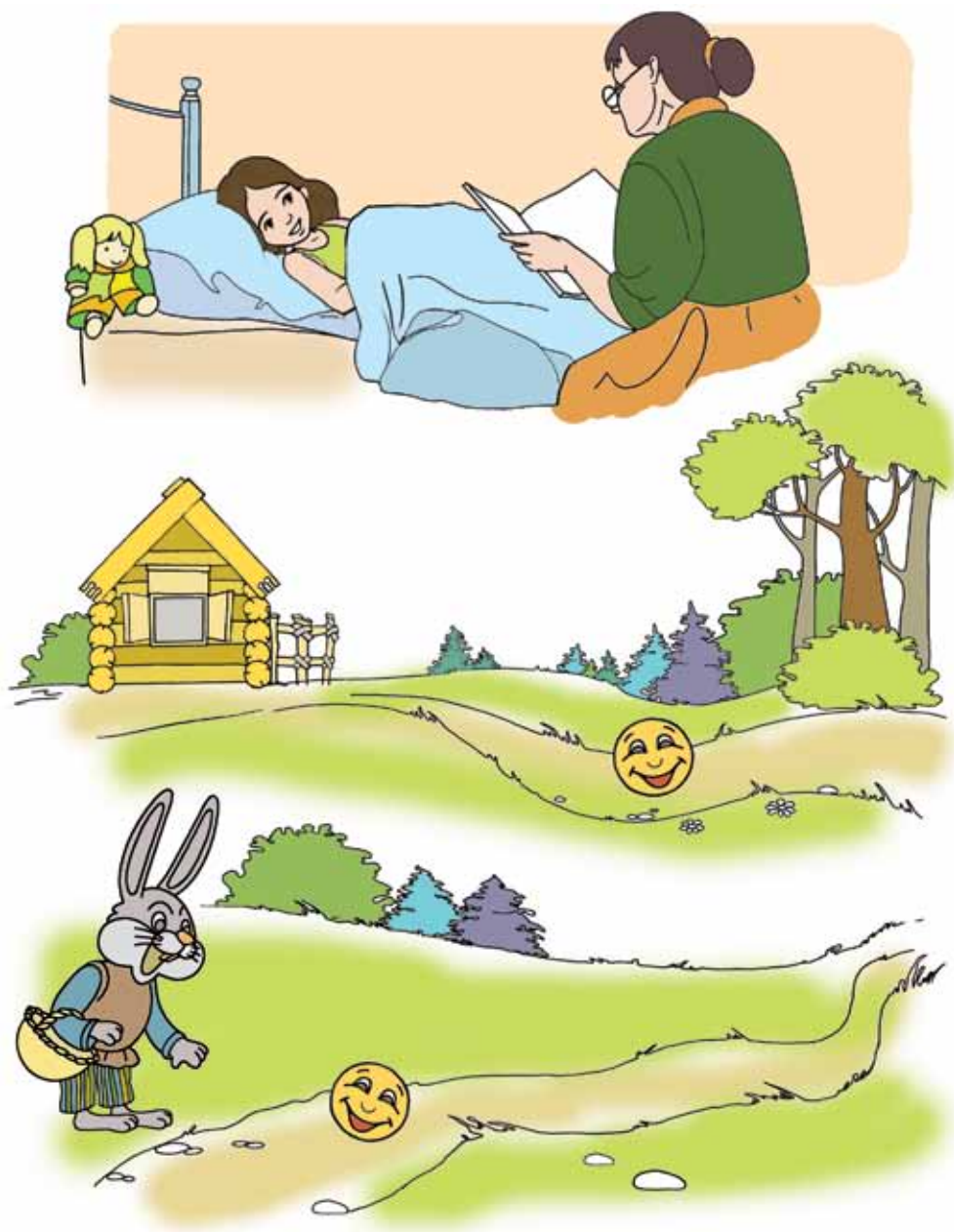
Дитяча гра «Кіт і миші»

98, 99. Бабу́сина ка́зка

Слухаємо казку, розглядаємо малюнки, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо, зачуємо напам'ять пісеньку колобка, розігруємо казку в особах.

100, 101. Перепілочка

 Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, розучуємо гру і граємося.

102, 103. Повторення

Пригадуємо казки та ігри, до яких подано малюнки. Розповідаємо уривки з казок, розігруємо ігри.

ЧАСТИНА II

ТЕКСТИ ДЛЯ АУДІОВАННЯ, ФОРМУВАННЯ ВИМОВНИХ УМІНЬ І ЗАУЧУВАННЯ НАПАМ'ЯТЬ

Короткий методичний коментар

Методичний матеріал, вміщений у цій частині підручника, покликаний допомогти учителеві укласти сценарій уроку. Важливе значення для налагодження комунікації мають вступне слово (коментар) учителя, літературна правильність його мовлення. Запитання до ілюстрацій, зокрема, предметних малюнків (*Хто це? Що це? Який? Що робить?*), учитель повинен ставити лише після того, як сам назве їх, дасть зразок вимови і вживання слова у тій чи іншій граматичній формі, а учні перший раз проговорюють зразки за вчителем (2–3 рази), оскільки це сприяє запам'ятовуванню. Учні мають вчитися не тільки називати і вимовляти слова за вчителем, а й вживати їх під час роботи в парах, відповідаючи на запитання, спочатку за наведеними зразками, а зі збагаченням словникового запасу – самостійно. Ступінь засвоєння слів і словосполучень слід перевіряти на підсумковому етапі уроку і на початку наступного.

На кожному уроці учні мають заучувати з голосу учителя напам'ять невеликі вірші, чистомовки чи скоромовки, що сприяє збагаченню словникового запасу. При цьому не обов'язково домагатися, щоб усі учні повністю запам'ятали виучуване. Достатньо, щоб їх запам'ятала більшість.

Тексти для слухання–розуміння потребують перекладу. Методика така: спочатку вчитель читає текст українською мовою (учні слухають, як звучить мова), потім – розповідає зміст тексту угорською мовою і читає повторно, окремі слова, за потреби, перекладає. Поки вчитель читає, учні розглядають ілюстрації до тексту, співвідносячи почуте з малюнком. Після цього на початковому етапі навчання вчитель ставить 1–3 запитання тестового характеру, які не потребують розгорнутої відповіді, щоб з'ясувати, чи зрозуміли діти загальний зміст тексту.

I. Матеріал для формування і розвитку вимовних умінь

1. Вимовляємо звуки [йі] в словах: *мі[йі] – мо[йі], тві[йі] – тво[йі], край – краї, країна, Україна, українка, їде, їжак, поїзд, Київ.*

2. Вимовляємо звуки [і] – [и] в складах, словах: *ві – ви, мі – ми, кі – ки, ді – ди, ні – ни, ті – ти; бік – бик, він – вин, міс – мис, кіт – кит; дім – дим; ти, ми, ви, вони, родина, син, жити.*

3. Вимовляємо звук [ц']: [ц]–[ц'], [ц]–[ц'], *ці, ця, цю; українець – українци, угорець – угорці.*

ця, цю, ці – олівець у руці,
ця, цю, ць – я українець,
ця, цю, ць – я угорець.

Засвоюємо вирази: *Ми живемо в Україні. Україна – наша Батьківщина. Україна – рідний край.*

II. Матеріал для формування аудіативних умінь і заучування напам'ять (на вибір)

Ми живемо в Україні. Так українці називають землю, на якій вони живуть з давніх-давен, а мову, якою вони розмовляють, назвали українською.

Ви народилися в Україні, тому для вас Україна є Батьківщиною. В Україні крім українців живе багато різних народів. Це і росіяни, й угорці, і румуни, і поляки, й кримські татари. Усі вони живуть дружно, разом працюють, а діти разом навчаються в школі.

Олесь Лупій

У всьому світі – кожен зна –
Є Батьківщина лиш одна.
І в нас вона одна-єдина –
Це наша славна Україна.

Юрій Шкрумеляк

Ми є діти українські –
Хлопці та дівчата,
Рідний край наш – Україна
Красна та багата.

* * *

Українці та угорці
Тут живуть, мов браття рідні.

Словничок: • це – ez; ці – ezek; • живе – él; • а – és, pedig; • теж – is, szintén; • де – hol; • він – ő(fiú); • вона – ő(leány); • з давніх-давен – ősidők óta; • рідний край – itt: szülőföld; • наша Батьківщина – a Hazánk; • у всьому світі – кожен зна – az egész világon mindenki tudja; • одна-єдина – egy-egyetlen; • красна та багата – szép és gazdag; • тут живуть, мов браття рідні – itt élnek, mint édestestvérek.

3, 4

I. 1. Вимовляємо звукосполучення [йі] в словах: *Україна, Київ, українка, українець, українська.*

2. Вимовляємо звук [и] в складах, словах: *і – и, ві – ви, мі – ми, кі – ки, ми, ви, ти, вони.*

Я і ти – ми браті,
Жа, жу, жи – так кажі,
Ти, ми, ви – тут живі.

II. У нас урок української мови. Вчителька розповіла нам про те, що українська мова – одна з найкращих мов світу. Вона є державною мовою в Україні. Її вивчають у школі українці й угорці, румуни і росіяни. Усі, хто знає українську мову, можуть надалі вчитися в університетах України, працювати разом, розуміти одне одного.

Словничок: • Дóбрый день! Дóброго дня! – Jó napot kívánok; • діти – gyerekek; • хлопчик – kislány; • дівчинка – kislány; • учень – tanuló(fü); • учениця – tanuló (leány); • ўчні – tanuló; • урок – óra (tanítási óra); • вивчаю (вивчаєш, вивчаємо, вивчають) – tanulom az ... (tanulod az..., tanuljuk az..., tanulják az...); • так – igen; • я – én; • ти – te; • ми – mi; • ви – ti; • вони – ő; в/учителька – tanító/ónő.

5, 6

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *кіця, водіця, криніця, вітяг, сиді.*

2. Вимовляємо звук [ц']: *ці, ця, кіця, водіця, криніця.*

II. ПІШЛА КІЦЯ ПО ВОДИЦЮ

(Українська народна пісенька)

Ой піді ж ти, кіцю,
Піді по водіцю,
Та не впаді у криніцю.
Пішла кіця по водіцю
Та й упала у криніцю.
Біжить кóтик рятувати,
За вúшечко витягати.
Вітяг кіцю за вúхо
Та й посадив, де сúхо.

Словничок: • кіця – cica, cicuska; • піді кіцю по водіцю – menj, cicuska, vizecskéért; • не впаді у криніцю – ne ess be a kutba; • біжить кóтик рятувати – a macska szalad menteni; • за вúшечко витягати – fülét fogva kihúzni; • посадив, де сúхо – száraz helyre ültette.

7, 8

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *сестрічка, родіна, батькі.*

Міла міло не любіла,
Мама Мілу міла мілом.

2. Вимовляємо звуки [с]–[с']: *сир – сім, ось, син – сіль, український, Тарас, Петрусь, дідусь, бабуся, сім, сім'я.*

II. У нас велика родина: тато, мама, мій брат і моя сестра, дідусь і бабуся. Батьки працюють. Брат і сестра старші за мене. Вони вчаться в гімназії. Дідусь і бабуся – вдома. Для них ми внуки. Брат і я – внуки, а сестра – внучка.

Варвара Гринько

Мама, тато, дід, бабуся –
Всіх назвú – не помилюся.
Старший братик і сестричка,
В нас сімейка невеличка.

Любов Голота

Все життя крокують з нами
Рiзні наші іменá,
Для бабусі я – ону́к,
А для тата я – синóк,
Для сестрички – братик.
Як того не знáти?!

Олег Попов

Я скажú вам залюбки:
Тато й мама – це батькi,
Я із братиком – їх дiти.
Всі ми вми́ем дру́жно жи́ти.
Ну, а разóм ми сiм'я:
Тато, мама, братик, я.

Словничок: • родина/сiм'я – család; • ось – ime; • брат – fiútestvér; • старший брат – báty; • сестра – leánytestvér; • його́ звать – őt (fiút)... hívják; • її́ звать – őt (leányt) ... hívják; • менé звать... – engem ... hívnaк; • у тебе є – neked van; • у мене є – nekem van; • мiй тато – (az én) apukám; • моя́ мама – (az én) anyukám; • мой́ батькi – az én szüleim; • ону́к –unoka(fiú); • ону́ка – unoka(lány); • почитáй, будь лáска, – olvass, légy szives; • є – van; • нема́ – nincs; • сiдáй бiля мене – ülj le mellém; • все життя крокують з нами наші іменá – egész életen át velünk haladnak neveink; • всiх назвú, не помилюся – mindenkit megnevezek, nem tévedek; • в нас сімейка невеличка – a mi családunk nem nagy; • намалюю́ маму, тата – lerajzolom anyukámat, apukámat; • вми́ем дру́жно жи́ти – barátságosan élünk; • залюбки – szívesen, örömmel.

9, 10

1. Вимовляємо звук [и]: *син, бив, покотiлося. жи́ти, залюбки.*
2. Вимовляємо звук [с']: *сiм, ось, дiдúсь, бабуся, покотiлося.*

II. КУРОЧКА РЯБА

Жилi собi дiд i баба, та булá у них кúрочка ряба. Знеслá кúрочка яéчко.

Дiд бив, бив – не розбiв, баба бiла, бiла – не розбiла. Бiгла мiшкa, хвóстиком зачепiла, яéчко покотiлося та й розбiлося.

Дiд плáче, баба плáче, а кúрочка кудкудáче:

– Не плач, дiду, не плач, бабо, я знесú вам яéчко не простé, а золотé.

Юрій Шкрумеляк

Любо нам у рідній хаті,
Там, де наші батько й ненька,
Там, де братик і сестричка,
І бабусенька старенька.

Словничок: • вдóма – itthon/otthon; • бабу́ся читає ка́зку – nagymama mesét olvas; • кúрочка ряба – kendermagos tyúkoska; • знесла́ я́чко – tojást tojt; • бив – не розбив – ütötte, de nem törte el; • бігла ми́шка – szaladt az egérke; • хвóстиком зачепі́ла – farkoskájával beleakadt; • я́чко покоті́лося – a tojás elgurult; • не плач – ne síj; • знесу́ я́чко не просте́, а золотé – tojok én még tojást, de nem egyszerűt, hanem aranytojást.

11, 12

I. 1. Вимовляємо звук [x]: *ха, хо, хи, ху; Ах! Ох! Ух! Ха!; хто, хата, хор, му́ха, хлопчик, заходить, виходить, послухайте.*

Діти сміються: Ха-ха-ха! Хи-хи-хи!
Андрійко кричить: Ах! Ох! Ух! Ех!

СКОРОМÓВКА

Кричав Архіп, Архіп охріп.
Не треба Архіпу кричати до хріпу.

2. Вимовляємо звукосполучення [шч]: [ш] – [ч], [ш] – [ч]; *що – ца – ще – шу; дощ, борщ, куш, плаш, шу́ка, плóща.*

II.

НА́ША ШКО́ЛА

На́ша шко́ла нова́ і вели́ка. У шко́лі сві́тлі кла́си, до́вгі коридóри, ба́гато кві́тів. У шко́лі є бібліоте́ка, спортивний зал і їда́льня.

Кóжного ра́нку до шко́ли йдуть у́чні й учителі́.
Ми лю́бимо сво́ю шко́лу.

* * *

А́лла, Га́ля і Ма́рї́йка
Стрі́ли у двори́ Андрі́йка,
Пóтім Та́ню і Мико́лу
Та й пішли́ разoм до шко́ли.

Наталя Забіла

Ура́нці йдуть учі́тись у́чні,
Учі́телька у шко́лі жде́.

* * *

Чи́стéнькі вікóнця
Смію́ться до со́нця,
Ді́точкі́ навкóло.
На́ша лю́ба шко́ла.

Словничок: • іде до школи – megy az iskolába; • заходить до школи – be megy/ belép az iskolába; • додому – haza; • куди – hova; • що робить – mit csinál; • стоїть – áll; • сидить за партою – ül a padban; • стріли (зустріли) у дворі – az udvarban találkoztak; • пішли разом до школи – együtt mentek iskolába; • уранці йдуть учитися – reggel tanulni mennek.

13, 14

I. Вимовляємо звуки [л] – [л’]: *ла – ля, лу – лю, ли – лі; лис – ліс, Алла – Галья, Валья, ліки, сіль, літо, вчитель, вчителька.*

Люлі – люлі – люлі,
Прилетіли гупі,
Гупі – гупі – голубі.
Сірі, білі й голубі.

II.

“Добрий ранок!”, “Добрий день!”
“До побачення!”, “Бувай!”
Слів хороших є багато –
Ти про них не забувай.

Варвара Гринько
“Доброго ранку!”, –
“Світлої днини!” –
Щедро даруй ти
Людям, дитино!

Ігор Січовик

ТАК ЧИ НЕ ТАК

З ліжка Ясочка зіскакує.
До батьків гукє: “Дякую!”
Потім, з’ївши свій сніданок,
Проказала: – Добрий ранок!

Словничок: • Добрий ранок! /Доброго ранку! – Jó reggelt kívánok!; • Добрий день!/Доброго дня! – Jó napot kívánok!; • Привіт! – Szervusz!/ Szia!; • До побачення! – Viszontlátásra!; • Бувайте здорові!/Бувай! – Viszontlátásra!/Viszlát!; • Світлої днини! – itt: Örömteli /boldog /derős napot!; • щедро даруй людам – itt: jószívuén kívánj az embereknek; • слів хороших є багато – sok jó szó van; • не забувай – ne feledd; • з ліжка зіскакує – kiugorva az ágyból; • до батьків гукє – így szól szüleikhez; • потім, з’ївши свій сніданок – miután megette a reggelit; • проказала (промовила) – azt mondta.

15, 16

I. 1. Вимовляємо звук [ц’]: *це – ці, ученія, на уроці, на дошці, стілець.*

2. Вимовляємо звук [л’]: *учитель, учителька, біля, Галья, Валья.*

II.

НАШ КЛАС

Це наш клас. Він великий і світлий. У класі великі вікна. На вікнах стоять квіти. У класі є стіл, стілець, парти, дошка, шафи.

Платон Воронько

Ось і шко́ла, ось і клас,
Він давно́ чека́є нас,
І прийшли́ ми всі сюди́,
Щоб учи́тись і рості́.

Наталя Забіла

Захо́дьте дру́жно і смі́ливо,
Мале́нькі у́чні, в сві́тлий клас!
Життя́ ціка́ве та щасли́ве
Розпочина́ється у вас.

Словничок: • клас – osztály (tanterem); • давно́ чека́є вас – régen vár titeket; • учи́тись і рості́ – tanulni és nőni; • вели́кий(-а, -е) – nagy; • чи́стий(-а, -е) – tiszta; • бі́ля – mellett; • сві́тлий клас – világos osztály; • захо́дьте дру́жно і смі́ливо – jöjjetek/gyertek vidáman es bátran; • життя́ ціка́ве і щасли́ве розпочина́ється у вас – érdekes es boldog élet kezdődik számotokra.

17, 18

I. 1. Вимовляємо звук [x]: *ха́та, захо́дьте, ти́хо, слу́хайте.*

2. Вимовляємо звук [л']: *вчи́тель, вчи́телька, бі́ля, ро́блять, ма́люва́ти.*

II.

Бі́ля сто́лу, бі́ля па́рти
Зупині́лися дві Ма́рти.
Ма́рта Ма́рту запитáла:
– Ти про що́ розпові́дала?
– Я про шко́лу і про клас,
Про те, як вéсело у нас.

Словничок: • сто́їть бі́ля до́шки – áll a táblánál /a tábla mellett; • захо́дить до клáсу – bemegy/belép az osztályba; • вихо́дить із клáсу – kimegy/kilép az osztályból; • сиді́ть за па́ртою – a padban ül; • зупині́лися – megálltak; • запитáла – megkérdezte; • звідки – honnan; • ти про що́ розпові́дала – te miről meséltél; • як вéсело у нас – itt: arról, milyen vidám nálunk a hangulat.

19, 20

I. Вимовляємо звук [x]: *слу́хати, захо́дити, вихо́дити, хто, хвилі́на, хлопчи́к.*

II. Пролуна́в дзвоні́к. У́чні сі́ли за па́рти. Вчи́телька зайшла́ до клáсу. Почáвся уро́к. Учи́телька розпові́дає, а у́чні ува́жно слу́хають. По́тім учи́телька за́питує, а у́чні відпові́дають. Ко́ли у́чні стомі́лися, вчи́телька провела́ таку́ фізкультхви́лінку:

Ста́ньмо стру́нко! Ру́ки в бо́ки!
Постриба́ймо, як соро́ки,
Як соро́ки-білобо́кі,
Стри́бу-стри́бу, ско́ки-ско́ки!

* * *

Вчитель вікна відчиняє
І зарядку починає:
Руки вбоки, руки вниз
І вперед їх простягли,
Пальчиками потрясли,
Знову вгору підняли.
Нахилились вправо, вліво –
Так колише вітер ніву.

Словничок: • запитує, запитують – kérdez, kérdeznek; • відповідає, відповідають – felel, felelnek; • слухає, слухають – hallgat vkit, hallgatnak vkit; • станьмо струнко – álljunk vigyázzba; • руки вбоки – kezeket csípőre; • пострибаймо, як сороки – ugráljunk, mint a szarkák; • зарядку починають – kezdik a reggeli tornát; • станьмо рівненько – álljunk egyenesen; • руки вгору/вниз – kezedet fel/le; • на носочки піднялись – ládujjhegyre álljatok; • пальчиками потрясли – rázzátok meg ujjascskáitokat; • знову вгору підняли – újra felemeltétek; • нахилились вправо, вліво – hajoljatok jobbra, balra; • так колише вітер ніву – így lengeti a szél a mezőt.

21, 22

1. 1. Вимовляємо звук [и]: *війти, учителька, виходити, політи.*

2. Вимовляємо звук [х]: *виходити, хата, хусточка, пелехатий, хлопчик.*

II.

ВЕЛІКА ПЕРЕРВА

Продзвенів дзвоник. Закінчився урок. Учні вийшли з класу. У класі залишилися тільки чергові. Вчителька відчинила вікна. Ілонка вітерла дошку, Фєрі полив квіти. Потім і вони вийшли з класу і побігли до друзів. Там на шкільному подвір'ї діти розувчували гру "Гуси, гуси, додому!"

Правила гри. Територія, на якій відбувається гра, розділена лінією (намальована крейдою) на дві половини. На одній стоїть "господиня". Вона кличе "гусей". На другій – "гуси" (3–5 учнів). Збоку стоїть "вовк". "Діти-гуси" біжать до господині, їм навперейми біжить "вовк". Якщо "гуси" забігають за лінію, вони вдома. "Вовк" не має права торкатися їх і забігати за лінію, інакше "гуси" обертаються і скубуть його. Той, кого "вовк" дожене до лінії і торкнеться, стає "вовком". Гра продовжується.

- Гуси, гуси! Додому!
- Чого?
- Вовк за горюю! –
- Який?
- Сірий, білий, пелехатий!
- Втікайте, гусоньки, додому!

Словничок: • черговий – ügyeletes; • відчинила вікна – kinyitotta az ablakokat; • вітер дошку – letörölte a táblat; • полила квіти – meglocsolta a virágokat; • побігли до друзів – futottak a barátokhoz; • українська дитяча гра – ukrán gyermekjáték; • гуси – libák; • вовк – farkas; • сірий – szürke; • білий – fehér; • пелехатий – borzas.

23, 24

I. 1. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *пéнзлик, пенáл, олівець, лінійка, альбóм, портфéль, лялька.*

2. Вимовляємо звук [и]: *кніжка, учітись, учітель.*

3. Вимовляємо звук [ц']: *це – ці, олівець, рáнець, у руці, на уроці.*

II.

Надія Кир'ян

Пéрший раз малій Микóла
Став збирáтися до шкóли.
Олівці поклáв у сýмку,
Книжки, рúчку, зóшит, гúмку.
Сів Микóлка, дúма дúмку:
“Чи усé поклáв у сýмку?”
Рúчки й олівці, щóб знáли,
Ми кладéмо у пенáли!
Сподівáюсь, ви, маля́та,
Вмі́єте портфéль складáти.

НАВЧАЛЬНІ РЕЧІ

На столі лежáли зóшити й книжки, олівці й рúчки, фáрби, пéнзлики та альбóм.

У кімнаті нікого не булó. І навчáльні рéчі почали розмовляти:

– Знаєш, як я гáрно пишу! – вихвалáвся олівець пéред пéнзликом.

– Ну то й щó? А я малюю. Знаєш, я вмію все намалювати: і книжку, і хлопчика, й дівчинку.

– Сам? Без мéне? – здивувáвся олівець. – Ти ж лишé фарбуєш. Я малюю.

Наталя Забіла

Андрійко наш ужé школя́рик
Іде з портфéликом в руці,
А в ньóму зóшити й буквáрик,
Пенáл, і рúчка, й олівці.

Словничок: ● у тебе є – *neked van*; ● ні – *nem*; ● школя́рик – *iskolás*; ● поклáв у сýмку – *betette a táskába*; ● залиша́йся вдо́ма – *maradj otthon*; ● збирáтися до шкóли – *készülődik az iskolába*; ● сподівáюсь, ви, маля́та, – *remélem, gyerekek*; ● портфéль – *itt: iskolatáska*; ● дúма дúмку – *azon gondolkodik*.

25, 26

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *одін, три, чотіри, кніжка.*

2. Вимовляємо звук [л']: *скільки, альбóм, лінійка, олівець – олівці.*

II. Це стіл. На ньóму навчáльні рéчі: дві книжки, п'ять зóшитів, одна лінійка, дві рúчки, два альбóми. А ось скля́нка. В ній п'ять олівців.

Тетяна Лисенко

ФІЗКУЛЬТХВИЛІНКА

Раз – ми дружно усміхнулись,
Стали рівно, потягнулись.
Два – руками потрусили,
Щоб долоньки відпочили.
Раз-два, три-чотири:
До уроку приступили.

* * *

Раз, два, три –
Ми рахуєм олівці.
А ось ще – чотири, п'ять –
Будем німи малювати.

* * *

Раз, два, три, чотири, п'ять,
Ми взялися рахувати.
Олівці і папірці,
Гумки, зошити й ручки
Рахували діточкі.

Словничок: • скільки – hány?/ mennyi; • порахуй, полічи – számold (meg);
• посміхнулись – mosolygunk; • потягнулись – nyújtózkodunk; • руками потрусили –
kezünket megrázzuk; • щоб долоньки відпочили – itt: hogy kezünk megpihenjen; • до
уроку приступили – megkezdjük az órát.

27, 28

I. Вимовляємо звук [л']: олівець, малюнок, малювати, колір,
кольоровий, автомобіль, кулька.

II.

Іван Складаний

СОНЯШНИК ЗА ТІНОМ

Намалюю маму,
Намалюю тата.
Оце наш садочок,
А це – наша хата.
У саду за тіном
Мальви та жоржини.
Наче сонце сходить
Соняшник за тіном.

Тетяна Лисенко

Довгі палички кругленькі –
Сині, жовті, червоненькі,
На папері походили,
Кольорі свої лишили.
Звуться палички оці –
Кольорові ... (олівці).

Словничок: • художник – festő; • малювати – rajzolni (малюю – rajzolak, малюєш – rajzolsz, малюють – rajzolnak); • малюнок – rajz; • колір – szín; • фярба(-и) – festék(-ek); • кольорóвий – színes; • кúлька(-и) – luftballon(-ok); • червóний(-а, -е) – piros; • зелéний(-а, -е) – zöld; • жóвтий(-а, -е) – sárga; • сiний(-я, -е) – kék; • бiлий(-а, -е) – fehér; • корiчневий(-а, -е) – barna; • чóрний(-а, -е) – fekete; • довгий(-а, е) – hosszú; • у садý за тiном – a kertben a (léc)kerítés mögött; • нáче сóнце схóдить – mintha a nap kelne.

29, 30

1. Вимовляємо звуки [з] – [з']: зóшит, зима, Зiна, зiрка, вiзьми.
2. Вимовляємо звук [и]: син, тiша, ти, лiстя, покажи.

II.

За Василем Сухомлинським

СКАЖИ ЛЮДИНІ: “ДОБРОГО ДНЯ!”

Лiсовою стéжкою iдуть бáтько i малéнький син. Довкóла тiша. Аж тут син побáчив: назустрiч їм iде бабúся.

– Тáту, куди бабúся йде? – питає син.

– Зустрiчáти абó провóджáти, – кáже бáтько й усмiхáється. – Ось як ми зустрiнемося, ти й скáжеш: “Дóброго дня, бабúсю!”

– Навiщо ж казáти цi словá? – дивúється син. – Ми ж її зóвсiм не знáємо.

– А ось зустрiнемося, скáжемо бабúсi цi словá, тодi й побáчиш, навiщо.

Ось i бабúся.

– Дóброго дня, бабúсю! – кáже син.

– Дóброго дня! – кáже бáтько.

– Дóброго вам здоров'я! – вiдповiдає бабúся й усмiхáється.

I хлóпчик побáчив: усé довкóла змiнилось. Сóнце засяяло яскравiше, i лiстя на дерéвах загрáло. У куцáх заспiвáли пташки – ранiше їх чути не булó.

На душi в хлóпчика стáло лéгко.

– Чомú це вонó так? – питається син.

– Бо ми побажáли людинi дóброго дня.

Вадим Крищенко

Сóнце зéмлю освiтiло,

Вже до лiжка мáма йде.

– Дóбрий день, матúсю мiла.

– Дóбрий день.

В. Бiрюков

ДОБРИ СЛОВА

“Дóброго рáнку!” –

Мóвлю за звiчаєм.

Дóброго рáнку

Кóжному зiчу я.

“Дóброго дня вам!” –

Людям бажáю.

“Вечором добрим!” –
Стрічних вітаю.
І посміхаються
В відповідь люди –
Добрі слова ж бо
Для кожного любі.

Словничок: • лісова стежка – erdei ösvény v. gyalogút; • довкола тиша – itt: körülöttük csend volt; • назустріч – szembe; • навіщо ж казати – miért kell mondani; • відказує й усміхається – válaszol és mosolyog; • усé довкола змінилося – itt körülöttük minden megváltozott; • сонце засяло яскравіше – a nap fényesebben ragyogott; • лістя на деревах заграло – itt: a levél a fákon ragyogni kezdett; • мовлю за звичаєм – mondom szokás szerint; • кожному зичу – kívánok mindenkinek; • стрічних вітаю – üdvözlöm a szembejövőket.

31, 32

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *ти, книжка, дивись, покажи.*

2. Вимовляємо звук [л']: *малюнок, кюлька, альбом, олівець – олівці.*

3. Удосконалюємо вимову звука [с']: *ось, сідай, дивись, сірий, сядь.*

II. Чарівні, добрі слова “прошу”, “будь ласка”. Їх ми кажемо у відповідь на “дякую” і тоді, коли просимо щось. Ввічлива дитина вимовляє їх багато разів на день. Вдома, під час розмови з батьками, у школі, розмовляючи з учителем чи друзями, і на вулиці. Про таких дітей кажуть: – Яка вихована дитина! Який чемний хлопчик! Яка чемна дівчинка! І від таких слів усім стає приємно.

Грицько Бойко

ЧАРІВНІ СЛОВА

До всіх сердець, як до дверей
Є ключики малі.
Їх кожен легко підберє,
Якщо йому не лінь.
Ти, друже, мусиш знати їх,
Запам'ятать не важко:
Маленькі ключики твої –
“Спасібі!” і “Будь ласка!”

НЕОБХІДНІ СЛОВА

“Будь ласка”, “Спасібі” і “Будьте здорові” –
Слова необхідні й корисні у мові.
Приємно їх чути і в школі, і вдома
Від мами, від вчителя й просто знайомих.
Тож радим: частіше їх, друзі, вживайте,
Даруйте сміливіше радісний настрій!
І кожен свій день, як завжди, починайте
Зі слів: “Добрий ранок!”, “Вітаю” чи “Здрастуй!”.

Словничок: • чарівні слова – varázslatos szavak; • ввічлива дитина – tisztelettudó, udvarias gyerek; • вихована дитина – illedelmes, jól nevelt gyerek; • чемний хлопчик/чевна дівчинка – udvarias, illemtudó kisfiú/ kislány; • дозвольте зайти – engedje meg (tessék megengedni), hogy bemenjek; • у тебе є – neked van; • у мене є – nekem van; • я допоможу – segítek; • дякую – köszönöm; • прошу – tessék; • вибач – bocsáss meg; • будь ласка – tessék; • візьми – vedd el; • мусиш знати – tudnod kell; • кожен легко підберє – könnyen választ bárki; • якщо не лінє – ha nem lusta; • запам’ятає не важко – megjegyezni nem nehéz; • маленькі ключики – kulcsocskák; • скажи, будь ласка – mondd, légy szíves; • покажи, будь ласка – légy szíves, mutasd meg; • обережно – óvatossan/vigyázz!; • сєрдиться/ сєрдишся – haragszik/haragszol; • гárний – szép; • приємно їх чути від просто знайомих – kellemes hallani egyszerű ismerősöktől; • слова необхідні й корисні – szükséges és hasznos szavak; • радим частіше їх, друзі, живіайте – ajánljuk, barátaim, gyakrabban használjátok; • даруйте сміливіше радісний настрій – bátrabban ajándékozatok jókedvet; • кожен свій день, як завжди, починайте – így kezdjétek minden (egy) napot; • вітаю – üdvözöllek.

33, 34

I. Вимовляємо звук [с’]: *знайомтесь, знайомиться, сідай, сядь, вчитися.*

II.

У НАС НОВИЙ УЧЕНЬ

У клас зайшла вчителька і каже: “Добрий день, діти! Цей хлопчик буде вчитися у нашому класі. Його звуть Гáбор. Познайомтесь з ним”. Діти зраділи, що до них у клас прийшов новий учень.

На перєврі учні підійшли до нього і познайомились. Гáбор був радий новим друзям.

Давайте познайомимось!
Погляньте, скільки нас!
Петрусь, Оленка, Танечка,
Миколка і Тарас.

Гурген Борян

I ТИ, I ВИН, I Я

Хороші друзі в мене є,
I ми – одна сім’я.
Ми завжди думаем одне –
I ти,
I він,
I я.
Нам любе сонце
Й тихий гай,
Долини і поля.
Ми дуже любим рідний край –
I ти,
I він,
I я.

Словничок: • знайо́миться з ким / з чим – ismerkedik kivel, mivel; • познайо́мтесь – ismerkedj meg; • як тебе́ звать/ зва́ти – hogy hívnak; • мене́ звать ... – engem ... – nek/nek hívnak; • вчи́тись – tanulni; • дружи́ти – barátkozni; • у на́шому клási – a mi osztályunkban; • погля́ньте, скі́льки нас – nézzétek, hányan vagyunk; • хоро́ші дру́зи в мене́ є – jó barátaim vannak; • завжди́ дума́ем одне́ – mindig egyre gondolunk; • доли́на – völgy.

35, 36

- I. 1. Вимовляємо звук [л']: *ля́лька, на сті́льці, люби́ти (люблю́).*
2. Удосконалюємо вимову звуків [с – с']: *пе́сик, сиди́ть, погра́тися, гра́юся, диві́сь.*
3. Вимовляємо звукосполучення [йі]: *стои́ть, мо́ї, їх, її́, тво́ї.*

II.

Анатолій Костецький

НАЙКРАЩА ІГРАШКА

– Не вгада́ть то́бі ніза́що,
Котра́ з іграшо́к найкраща́!
– Зна́ю! Тра́ктор заводни́й!
– Зо́всім ні!
– Електри́чна залізни́ця!
– Поми́лівся.
– Ну то́ді це паро́пла́в!
– Не вгада́в.
– Зрозумі́ло, це – літа́к!
– Знов не так.
До́бре, відпові́дь я дам:
Та, яку́ зроби́в ти сам.

Марія Познанська

Є ля́ля у мене́
Похо́жа на мене́
Ну про́сто як ме́нша сестри́чка мо́я:
В обо́х нас коси́чки,
В обо́х кру́глі лі́чка
І наві́ть всміха́ється ля́ля, як я.

ЗАГАДКА

Мале́нький, кругле́нький
Ви́соко стриба́є, ді́ток забавля́є. (*М'яч*)

Словничок: • іграшка – játék (játékszer); • мій пе́сик – kutyuskám; • мо́я ля́лька – babám; • я люблю́ його́/її – szeretem őt; • я гра́юся з ним /нею – játszom vele; • мо́жна погра́тися – játszhatok vele; • похо́жа на мене́ – hasonlít rám; • про́сто як ме́нша сестри́чка – mintha a húgom lenne; • в обо́х нас коси́чки – mindkettőnknek sorfja van; • в обо́х кру́глі лі́чка – mindkettőnknek kerek az arca; • наві́ть всміха́ється, як я – úgy mosolyog, mint én; • кругле́нький, ви́соко стриба́є – kerek, magasra ugrik; • ді́ток забавля́є – a gyerekeket szórakoztatja; • не вгада́ть то́бі ніза́що – sohasem találsz el; • тра́ктор заводни́й – felhúzó traktor; • поми́лівся – tévedett; • паро́пла́в – hajó; • не вгада́в – nem találtad el.

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *білий, волóсся, голова – голівка, лялька, людина, малювати (малює).*

II.

ДІВЧИНКА

В мене коса до пояса,
В мене личко, як яблучко,
В мене очі, як терночок,
В мене брівки, як шнурочки.

Олександр Олесь

ПРО ХЛОПЧИКА

У нашого хлоп'ятонька
Блакитні оченяточка,
Волóссячко м'якесеньке,
А личенько білесеньке.

Оксана Сенатович

Тихіше, люди,
Зупиніться,
Огляніться,
Подивіться.
Сонце дівчинка малює,
Мир і щастя всім дарує.

ФІЗКУЛЬТХВИЛІНКА

Наші ручки: раз, два, три.
Наші ніжки: раз, два, три.
На носок, на каблучок,
Ручки вліво, руки вправо –
Ми танцюєм козачок.
Раз – присядем, два – присядем.
Гарний настрій – добре всім.
Покружляли, повертілись
Й тихо всі за парті сіли.

ЗАГАДКА

Один говорить,
Двоє дивляться
І двоє слухають.

Словничок: • людина – ember; • частини тіла – testrész; • зуб – fog; • волóсся – haj; • коса – sorf, hajfonat; • шия – nyak; • рука – kéz; • нога – láb; • вліво – jobbra; • вправо – balra; • русяве волóсся – szőke; • гарний настрій – jókedv; • у нашого хлоп'ятонька – kisfiúnknak; • м'якесеньке – puhácska; • в мене коса до пояса – sorfom derékig ég; • в мене личко, як яблучко – arcom, mint a piros alma; • в мене очі, як терночок – szemem, mint a kökény; • брівки, як шнурочки – szemöldököm, mint a zsinór; • на носок, на каблучок – lábujjhegyre, sarokra; • танцюємо козачок – kozáktáncot táncolunk; • покружляли, повертілись – forogtunk, megfordultunk.

I. 1. Удосконалюємо вимову звука [и]: *міти (міє), чистить (чіщу), мило, шія, обличчя.*

2. Вимовляємо подовжені приголосні: *волосся, обличчя.*

II.

Анатолій Костецький

В сім встаю,
Роблю зарядку.
Чіщу зуби, мію шію.
Неодмінно вуха мію.

* * *

Мію очі, мію носик,
Мію вухка, чіщу зубки,
Мію шийку, мію ручки і лице,
Щоб чистеньке було все.

Андрій М'ястківський

Кіця прокидається –
Ліпками вмивається.
Квітка прокидається –
Росами вмивається.
Сонце прокидається –
Хмаркою вмивається.
Ну а ми з сестричкою
Вмиваємось водичкою.

Словничок: умивається – mosakodik; • міє руки – kezet mos; • витирає обличчя – arcot töröl; • чистить зуби – fogat mos; • розчісує волосся – fésül; • мило – szappan; • зубна паста – fogkrém; • зубна щітка – fogkefe; • рушник – törülköző; • чистий(-а, -е) – tiszta; • вставати/ встаю, встаєш – felkelni/ felkelek, felkelsz; • на рушник не глянув – rá se nézett a törülközőre; • роблю зарядку – reggeli tornát végez; • прокидається – felébred; • ліпками вмивається – mancsával mosakszik; • росами вмивається – harmattal mosakszik; • хмаркою вмивається – felhővel mosakszik.

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *ялінка, сніжинки, Святий Миколай.*

2. Вимовляємо звук [р']: *горіх, різки, Юра – Юрі.*

II.

Наталя Забіла

З неба падають сніжинки
На дерева, на будинки,
На майдани, на садки,
На ялінки, на дубки.

ЗИМОВІ ДРУЗІ

Гарні друзі
Є в зимі:
Сани,
Ліжі,
Ковзані.

ДАРУНОК СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Сьогодні Андрійко прокінувся і побачив під подушкою подарунок.

– Дідусю! Дідусю! – гукнув він. – А до мене Святий Миколай сьогодні вночі приходив! Подивись, який гарний конструктор мені приніс. Якраз такий, як я хотів! – хвалився Дмитрик дідусеві. – Знає, що я хоробрий хлопчик!

– А чому ти думаєш, що він це знає? – запитав дідусь.

– Бо якби я був недобрим, у мене під подушкою лежала б різочка, а там була коробочка з конструктором! Жаль тільки, що я Миколая не побачив – заснув.

– А то що було б?

– Я б йому подякував за подарунок і віршика розказав би:

Святий Миколаю,
Я тобі подяку складаю
За те, що всім допомагаєш
І нас, діток, не забуваєш.

– Молодець. Тепер я розумію, чому до тебе приходив Святий Миколай, – усміхнувся дідусь.

Степан Жупанин

Святий, добрий Миколай,
В нашу хату завітай,
Подарунки вночі дітям
Розкладай:
Юрі – в чобіток,
Наді – в фартушок,
А малому Іванкові –
В піджачок.
Святий, добрий Миколай,
Калачів, цукерок дай,
Жоден дім у нашім краї
Не минай.

ЗАГАДКА

Росте на гірці й під горою,
Зелена літом і зимою. (*Ялінка*)

Словничок: • зима – tél; • холодно – hideg van; • сніг іде – hull /esik a hó; • падає сніг/ сніжинка – száll a hó / hórehely; • кататися на лижах – síel; • кататися на санках – szánkózik; • кататися на ковзанях – korcsolyázik; • ялінка – fenyőfa; • Святий Миколай – Mikulás; • подяку складаю – köszönötet mondok; • за те, що всім допомагаєш – azért, hogy mindenkinek segítel; • нас не забуваєш – rólunk sem feledkezel meg; • в нашу хату завітай – itt:jöjj/ gyere be házunkba; • подарунки вночі розкладай – éjszaka rakd szét az ajándékokat; • жоден дім не минай – ne kerülj ki egy házat sem; • мішок/з мішком – zsák/ zsákkal; • різка(-и) – virgács; • конструктор – lego, kis építő (gyermekjáték).

43, 44

I. 1. Удосконалюємо вимову звука [и]: *мишка, лисичка, стрибати, зайчик, бігти (біжить), загубити, пустити (пусті), приймати (приймають), лежить.*

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лисичка, лежить, ліс, заліз, злякалися.*

Звертаємо увагу на чергування звуків [к] – [ц]: *рукавичка – у рукавичці, хусточка – у хусточці, шапка – у шапці.*

II.

Платон Воронько

Вчора Галочка – сестричка
Казку прочитала,
Як у лісі рукавичка
Звірам домом стала.

РУКАВИЧКА

Ішов дід лісом, а за ним бігла собачка. Ішов дід, ішов, і загубив рукавичку.

От біжить мишка, улізла в ту рукавичку та й каже: тут я буду жити!

Коли це жабка пристрибала до рукавички та питає:

- Хто, хто в цій рукавичці?
- Я, мишка-шкряботушка. А ти хто?
- Я жабка-скрекотушка. Пусті й мене!
- Заходь!

Коли біжить зайчик, прибіг до рукавички і питає:

- Хто, хто в цій рукавичці?
- Мишка-шкряботушка і жабка-скрекотушка. А ти хто?
- Я зайчик-побігайчик. Прийміть і мене!
- Заходь!

Коли біжить лисичка:

– Хто у цій рукавичці живе?
– Ми, мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка і зайчик-побігайчик. А ти хто?

- Я лисичка-сестричка. Пустіть і мене!
- Заходь!

І сидять вони всі в рукавичці. Коли це біжить вовчик і питає:

- Хто, хто в цій рукавичці?

– Мішка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик і лисичка-сестричка. А ти хто?

– Я вовчик-братик. Пустіть і мене!

– Заходь!

От біжить кабан.

– Хро-хро-хро! Хто, хто в цій рукавичці?

– Мішка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка, вовчик-братик. А ти хто?

– Я кабан-іклан. Пустіть у рукавичку і мене!

– Заходь!

Кабан заліз. І сидять вони всі у рукавичці.

Коли йде ведмідь і питає:

– Хто, хто в цій рукавичці?

– Мішка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка, вовчик-братик і кабан-іклан. А ти хто?

– А я ведмідь-набрід. Пустіть і мене в рукавичку!

– Заходь!

І ведмідь заліз у рукавичку.

Коли дід побачив – нема рукавички. Він тоді пішов шукати її, а собачка попереду побігла. Бігла, бігла, бачить – лежить рукавичка. Собачка почала гавкати. Звірі злякалися, вибігли із рукавички і порозбігалися лісом.

Прийшов дід, підняв рукавичку і пішов.

Словничок: • діка(-и) тварина(-и) – vadállat(-ok); • звір(-и) – vad(állat)(-ok); • вовк – farkas; • лисичка – róka; • білочка – mókus; • кабан – vaddisznó; • їжак – sündisznó; • жабка – béka; • стриба́ти – ugrál; • загуби́в – elhagyta; • залі́зти/улі́зти – bemászott; • пусти́ й мене – engedj be engem is; • прийма́й мене – fogadjatok be engem is; • шука́ти рукавичку – keresni a kesztyűt; • зляка́лися – megijedtek; • порозбіга́лися – szerteszét szaladtak.

45, 46

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л'], [х]: *яли́нка, гі́лка, ку́лька, гірля́нда, хлопчи́к, ліхтарі́к.*

II. ГОТУЄМОСЯ ДО СВЯТА ВДОМА

Наша родина готується до свята. У кімнаті вже стоїть велика зелена ялинка. Уся родина прикрашає її. Оксана подає мамі кульки – червону, жовту, синю, зелену. Тато став на стілець, а Тарасик подає йому зірку. Потім ми повісили на ялинку ліхтаріки, цукерки, гірлянди й інші прикраси. Тато включив світло і вся ялинка засяяла кольоровими вогниками. Дуже гарна ялинка у нас.

НОВИЙ РІК У ШКОЛІ

У шкільній залі стоїть велика новорічна ялинка. На ній багато прикрас. Угорі сяє зірка. На ялинці кольорові кульки, ліхтаріки й гірлянди. Біля ялинки стоять Дід Мороз і Снігуронька з подарунками. Навколо новорічної ялинки танцюють діти в костюмах ведмедика, зайчика, принцеси, сніжинки. Вони щасливі та веселі.

Галина Демченко

Що за гостя в нас така:
І зелена і струнка,
Сяє зірка угорі,
На гіллячках – ліхтарі,
І ростуть на ній не шишки,
А цукерки і горішки.

Максим Рильський

Ой струнка ялінка в нас!
Скільки сяє тут прикрас!
Ми зібралися юрбою,
Разом з піснею новою
Рік Новий зустріти час.

Анатолій Камінчук

ЯЛІНКА

Сніг іде – веселий день.
Ми співаємо пісень.
На ялинці сто прикрас –
Лісова красуня в нас.
Дід Мороз на свято йде
І Снігуроньку веде.

Словничок: • ялинкові прикраси – fenyőfádiszek; • гірлянда – girland; • зірка – csillag; • зверху сяє зірка – fenn fénylik a csillag; • прикраса (-и) – dísz (-ek); • прикрашаємо ялінку – díszítjük a fenyőfát; • родина готується до свята – a család készülődik az ünnephez; • ліхтар(-и) – lámpá(-k); • шишка – toboz; • струнка новорічна ялінка – sudár újévi fenyőfa; • шкільний зал – iskolai /dísz/terem; • Дід Мороз – Télapó; • Снігуронька – Hórehelyike (Télapó unokája); • під ялинкою подарунки – a fenyőfa alatt ajándékok vannak; • юрба – tömeg, sokaság.

47

I. Вимовляємо звук [p']: *ліхтарі, горішки, Різдво, рік.*

II. Різдво – велике Свято, день народження Сина Божого – Ісуса Христа. Перед Різдвом (в українців 7 січня) увечері святкують Святий вечір. Господиня ставить на стіл 12 різних страв. Найголовнішими стравами є кутя – пшенична каша, заправлена медом, маком, родзинками і горіхами, й узвар – солодкий відвар (компот) із сушених фруктів.

Перед Різдвом діти розумували колядки – пісні, в яких розповідається про народження Ісуса Христа. А на свято хлопчики (не дівчатка) йшли колядувати.

КОЛЯДКА

Добрый вечір тобі, пане господарю!
Радуйся! Ой радуйся, земле!
Син Божий народився!

Іван Малкович

Я маленька Яріночка,
В мене гарна яліночка:
Із яблучком і звіздюю,
З різдвяною колядою!

Свято Василя (14 січня) – так по народному називався Новий рік. Його святкували дуже весело. Хлопці і дівчата одягали маски кози, ведмедя, лікаря й ходили від хати до хати, щедрували та приказували:

Де коза ходить, там жито врідить,
Де коза ногою, там жито копою,
Де коза рогом, там жито стогом.

А вранці хлопчики йшли до хрещених, вітали їх зі святом і засівали житом-пшеницею, співаючи щедрівки:

Щедрий вечір, хато-світлице,
Сійся-родіся, житечко й пшениця...

Або:

Сійся, родіся, жито, пшениця,
Всіляка пашниця,
На той новий рік.
Щоб було ліпше, як торік.

Сію-сію, посіваю,
З Новим роком вас вітаю!

* * *

Щедрівочка щедрувала,
Під віконце підбігала:
– Що, бабусю, напекла,
То давайте до вікна.
Не щипай, не ламай,
По цілому давай.

* * *

Ми йшли на вогник
До цієї хати,
Не хотіли добрих людей
На шляху минати.
Добрий вечір вам!
Добрий вечір, пане господарю,
Чи дозволите колядувати,
З Новим роком привітати,
Щастя, здоров'я побажати?

Словничок: • Різдрво – karácsony; • вертép – betlehem; • коляда, колядка – kántalóéneket; • заправлена мѣдом, родзінкамі – itt: mézzel, mazsolóával ízesítve; • щоб було ліпше, ніж торік – legyen jobb, mint a múlt évben volt; • йшли на вогник – fényre mentünk; • не хотіли добрих людѣй минати – nem akartunk jó emberek mellett elhaladni; • щастя, здоров'я побажати – boldogságot, egészséget kívánni; • щѣдрий – bőséges, bőkezű; • щѣдрівка – újévi ének; • приказували – mondogatták; • там жито рóдить – ott rozs fog teremni; • копа – 60 кѣвѣбóл álló gabona kereszti; • стіг – kazal; • хрещѣні батькі – keresztszülők; • сіяти/сію – vetni / vetem a ... .

48, 49

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *спіднічка, штани, рукавичка, шкарпетки.*

2. Вимовляємо звук [х]: *капелюх, фартух, хустинка, хутряній.*

II. Настала зима. Діти збираються на прогулянку. Вони одягають теплі светри, шкарпетки, штани, куртки, шапки, рукавички. Беруть сánки і біжать на гірку.

Тетяна Лисенко

На прогулянку хлоп'ятко
Одягнуло по порядку:
Мáечку і трúсики,
Сорóчку і штанці,
Шкарпетки, светра, шапочку
Та курточку вкінці.

Микола Петренко

Для Марічки, для Оленки
Шію плáттячка ладнѣнькі.
Шію я штанці для Гріця,
Для бабúсі – рукавиці.
А для мáми і для тáта
По костюмові до свѣта.

ЗАГАДКА

Невеликі дві хатини.
В них м'які і теплі стіни
По п'ять братиків малих
Проживає в хатках тих. (*Рукавички*)

Словничок: • одяг – öltözék, ruházat; • блúзка – blúz; • сорóчка – ing; • спідниця/спіднічка – szoknya; • сýкня – ruha; • мáйка – trikó; • трúсики – bugyi; • плáття – női ruha; • штани – nadrág; • костюм – 1.férfiöltöny, 2.női kosztüm; • куртка – dzseki; • шúба – bunda; • пальтó – kabát; • шарф – sál; • колгóтки – harisnyanadrág; • шкарпетки – zokni; • гóльфи – térdzokni; • хúстка/хустинка – kendő; • рукавичка – kesztyű; • одягáтися/одягну́тися – öltözködik; • одягáти/одягну́ти – öltöztet; • м'які і теплі стіни – ruha és meleg falak.

I. Вимовляємо звуки [x]: у черевіках, у чобітках, у трісиках.

II.

Анатолій Костецький

НЕУВАЖНА СОРОКАНІЖКА

1

Сороканіжка
Жила за містом,
У дальнім лісі,
В хатинці з листя.
Вставала рано,
До сходу сонця,
І на роботу
Ішла босоніж.
Але ходити
По травах росних
Не дуже зручно,
Коли ти босий:
Так можна нежити
За мить схопити!
То що ж робити?
Взуття купити!

2

І от у Київ
Прийшла вона
До магазину
Зайшла сумна,
Та й каже гірко:
– Немá життя!
Скоріше дайте
Мені взуття!..

3

За мить продавець,
До візитів звиклий,
Сороканіжці
Дав черевіки,
Чоботи гарні –
Ходити в негоду,
Туфлі чудові –
На всяку погоду,
Капці – для дому,
Кеди – для спорту.
Усе придбала
Сороканіжка,
Відразу взула
На кожну ніжку.

4

Але бідасі
 Не стало краще,
 Бо неуважна була
 Сороканіжка,
 Усе на світі
 Могла поплутать
 І геть не знала,
 Коли що взути...
 Ходіти в гості
 У туфлях треба, –
 Сороканіжка
 Крокує в кедях!
 А замість капців
 Сороканіжка
 Важкі калоші
 Кладє під ліжко!..

5

Отак ходила вона,
 Страждала,
 Та якось вранці
 Собі сказала:
 – Хай буде людям
 Отє взуття!
 Сороканіжкам –
 Це не життя!...
 І з тої днини,
 Напевно, й досі,
 Сороканіжки
 Гуляють босі...

Грицько Бойко

Морозець, морозець,
 Не щипай нам щічки,
 Теплі чобітки у нас,
 Шубки й рукавички.

ЗАГАДКА

Скільки чобітків Оля купила,
 Щоб кіцька ніжки не замочила? (*Чотири*)

Словничок: черевік(-и) – cipő, félcipő; • чобіт/ чоботи – csizma; • кросівки – sportcipő; • кеди – tornacipő; • туфлі – (női) félcipő; • сандали – szandál; • капці – papucs; • сороканіжка – szárlábú; • неуважна – figyelmetlen; • бідася – itt: szegényke; • в хатинці з лістя – levélből készült házikóban; • вставала рано, до сходу сонця – korán kelt, napkelte előtt; • босоніж – mezítláb; • ходіти по травах росних – a harmatos fűben járni; • не дуже зручно – nem nagyon kényelmes; • до візитів звиклий – hozzászokott a látogatáshoz; • ходіти в негόδy – rossz időben járni; • в'ялянки для

злѳі зимі – posztócipő kemény télre; • глибѳкі калѳші для ѳсєні – őblős sárcipő őszre; • усє на світі моглá поплўтатъ – mindent a világon összetéveszthetett; • крокўє в кєдах – tornacipőben lépked; • страждáла – szenvedett; • напєвне, й дѳсі, гуляють бѳсі – bizonyosan még most is mezítláb sétál.

52, 53

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *видѳлка, тарілка, глѳчик, склянка, блюдецє.*

II. У МАГАЗІНІ “ПѳСУД”

У неділю Оксáнка з мáмою ходили в магазин “Пѳсуд”. Там так цїкáво! Ось набір тарілок великих і малих. Вони розмальѳвані зѳлотом. А ось на полиці чайний сервіз. У ньѳму 6 чáшок, 6 блюдецє, одїн чайник, одná цўкорниця – усє розмальѳовано блакїтними квїткáми. Мáма купїла справжній глїняний глѳчик для молока.

Григорїй Глушньов

Усі, усї тарілочкі
Повимивáла Їрочка.
Сміються білолиці:
– Як не любїть водїці?
Як не любїти Їрочки,
Що вїмила тарілочкі.

Словничок: • накривáти на стїл – asztalt terít; • стáвить на стїл тарілку, склянку – tányért, poharat tesz az asztalra; • кладє на стїл лѳжку, видѳлку – kanalat, villát tesz az asztalra; • чайний сервіз – teáskészlet; • справжній глїняний глѳчик – valódi cserépköcsőg; • повимивáла – elmosta; • смїються білолиці – nevetnek a fehér arcúak (itt: a tiszta tányérok).

54, 55

I. 1. Удосконалюємо вимову звукосполучення [її]: *Кїїв, українка, їжа, їсти (їм, їсі, їсть, їдáть).*

2. Вимовляємо звук [х]: *хáта, халáт, хто, хлопчик, хлїб, кўхня.*

II. У СУПЕРМАРКЕТИ

Мáма з Тарásиком пішли в супермаркет. Вони купўють продўкти. Мáма кладє у кѳшик молоко, ковбасў, сир, яйця, хлїб. Тарásик поклав у кѳшик шоколадку для сестрїчки Натáлки.

Грицько Бойко

Я І ТИ

– Хто до стѳлу хѳче сїсти?
– Я!
– Хто варєння хѳче їсти?
– Я!
– А хто пѳсуд мїти бўде?
– Ну вже ти відкázуй, Лўдо,
А то: я та й я!

Галина Демченко

ТАНЯ

Це ж чому завжди у Тані
Щічки свіжі та рум'яні?
А тому, що Тання наша
Їсть і борщ, і хліб, і кашу.

Володимир Ладижець

ХИТРИЙ ЗУБ

Ой, болить у мене зуб,
Бо не хоче їсти суп.
Хоче меду,
Хоче грушку,
Хоче теплу
Пампушку.
А якщо дасть сметани,
Вмить боліти перестане.

Богдан Чепурко

Наваріли смакоті –
Будем їсти я і ти.
А сор-ро-ки, а вор-ро-ни
Будуть їсти макарони.

Словничок: • продукти харчування – élelmiszer; • плітка шоколаду – egy tábla csokoládé; • а як знадобиться – és ha kell; • щічки рум'яні – itt: arca pirososzagás, egészséges; • суп – leves; • пампушка – zsömle(szerű), rampuska; • пиріжок – (kelt) tesztából készült) bukta különböző töltelékkel; • наваріли смакоті – finomságot főztek; • конячка – lovacska.

56, 57

1. Вимовляємо звук [и]: *слива, вишня, кислий*.
2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *солодкий, гілка, люблю, кислі*.

II. ЗБІР УРОЖАЮ

У саду дідуся і бабусі вродило багато яблук, слив і груш. Дідусь покликав онуків збирати врожай. Андрійко допомагав дідусєві класти яблука і груші в ящики. А сливи мама і Катруся клали у кошики. Потім бабуся варила варєння із слив. Усім було весело і дуже смачно.

Леся Українка

Ой, вишеньки-черешеньки,
Червоніі, спілі,
Чого ж бо ви так високо
Віросли на гіллі?

ЗАГАДКА

Гарні фру́кти пе́ред ва́ми
Із черво́ними бока́ми:
Сокови́ті і рум'яні
Солоде́нькі та духмяні.
Що це?

Словничок: • фрукт – gyümölcs; • ягода – bogyó; • яблунька – kis almafa;
• солодкий(-а, -е) – édes; • кислий(-а, -е) – savanyú; • смачний(-а, -е) – izletes, finom;
• соковитий(-а, -е) – leveses, nedvdús; • духмяний(-а, -е) – illatos; • спілий(-а, -е) – égett; • пригощайся – ragancsolj.

58, 59

- I. 1. Вимовляємо звук [л']: *квасо́ля, карто́пля, цибу́ля, кастру́ля.*
2. Вимовляємо звук [и]: *часни́к, чисти́ти (чи́щу), буря́кі.*

II. Це кúхня. Бабу́ся і ма́ма готу́ють обі́д. Сьо́годні вони́ бу́дуть
варі́ти украї́нський борщ. Ді́ти – Га́бор та Іло́нка допомага́ють їм.
Вони́ чи́стять карто́плю, мо́ркву, цибу́лю.

Валентин Кириленко

ХУДОЖНИКИ

На столі́ було́ не пу́сто:
Мо́рква,
Рі́па,
І капу́ста,
І карто́пля,
Й бу́рякі,
І сала́т,
І огі́ркі.
Захоті́лося зайча́там
Все оте́ намалюва́ти.
Ну а по́ки малюва́ли,
Потихе́ньку все зжува́ли:
І карто́плю,
Й бу́рякі,
І сала́т,
І огі́ркі,
Мо́ркву,
Рі́пу
І капу́сту.
На столі́ дубо́вім – пу́сто...
Схамену́лися зайча́та:
Що ж тепе́р намалюва́ти?

Словничок: • овоч(-і) – zöldség(-ek); • дубовий стіл – tölgyfa asztal;
• захотілося – kedvük támadt; • варіти український борщ – ukrán borscsot főzni;
• чистити – pucolni; • потихеньку все зжува́ли – lassacskán mindent megrágtak;
• схамену́лися – itt: észbe kaptak.

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *лисичка, хітро, наваріти, наваріла, кліче, ліже, приходь*.

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *молоко, глечик, тарілка, голова, лапка, журавель, картопелька, квасолька*.

II.

За Іваном Франком

ЛИСИЦЯ І ЖУРАВЕЛЬ

Жили собі Лисичка і Журавель. Одного разу зустрілися вони в лісі та й подружилися. От Лисичка і кліче Журавля до себе в гості:

– Приходь, Журавлику, приходь! Чим хата багата, тим і пригощю.

Прийшов Журавель на обід, а Лисичка наваріла кашки з молочком, розмазала її по тарілці та й поставила перед гостем.

– Їж, Журавлику! Самá варіла.

Журавель стук-стук дзьобом – нічого не спіймав. А Лисичка тим часом ліже і ліже кашку, аж поки самá все не з'їла.

А коли кашки не стало, вона й каже:

– Вибачай, Журавлику, більше не маю чим пригостити.

– Дякую, – відповідає Журавель, – приходь, Лисичко, тепер до мене в гості.

– Добре, прийду, – каже Лисичка.

На другий день приходить Лисичка, а Журавель наварів м'яса, бурячків, квасольки, картопельки. Порізав усє це на дрібні шматочки, склав у високий глечик.

– Їж, Лисичко, любá моя, – припрошує Журавель.

Лисичка до глечика – голова не влázить. Вона то попробує лапкою, то понюхає – нічого не виходить. А Журавель їсть собі та їсть, поки всьогó не виїв.

А потім і каже:

– Вибачай, Лисичко, чим хата багата, тим і рада, а більше пригощати нічим.

Розсєрдилася Лисичка, навіть не подякувала за обід. Відтоді й перестала Лисичка з Журавлем дружити.

Словничок: • журавель – daru; • подружилися – megbarátkoztak; • зустрілися – találkoztak; • наваріла кашки з молоком – főzött tejbekását; • розмазала на тарілці – szétkenete a tányéron; • поставила перед гостем – a vendég elé tette; • стук дзьобом – kopogott csőrével; • ліже – nyalogatta; • порізав на дрібні шматочки – apróra fűszelgette (fűlvágtá, földarabolta); • склав у високий глечик – magas köcsögbe tette; • любá моя – kedvesem; • припрошує – kínálja; • голова не влázить – a feje nem fér be; • понюхає – megszagolja; • розсєрдилася – megharagudott; • не подякувала за обід – nem köszönte meg az ebédet; • відтоді перестали дружити – azóta nem barátkoznak.

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *пїти, вішня, слїва*.

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лимон, молоко, апельсин, склянка, мінеральна (водá)*.

II.

Щоб були рум'яні щічки,
Треба пити свіжі соки:
З яблук – яблучний,
З груш – грушевий,
З вишень – вишневий,
З абрикос – абрикосовий,
Зі слив – сливовий,
З апельсин – апельсиновий,
З мандарин – мандариновий.

У КАВ'ЯРНІ

У неділю вся наша родина пішла у кав'ярню. Ми сіли за круглий стіл. До нас підійшов офіціант і запитав: “Що ви замовляєте?”. Гáбор, Жужа і я замовили морозиво, а тáто і мáма – кáву і тiстечка. Було дуже смáчно.

Олександр Олесь

– Кiцю, кiцю,
Де була?
Що ти їла,
Що пила?
– Я на рiччi була,
Там водичку пила,
А що їла – не скажу,
Тiльки хвостик покажу.

Словничок: • морозиво – fagyalt; • тiстечко – sütemény; • пити (я п'ю, ти п'єш, він/вона п'є, вони п'ють) – inni (iszom, iszol, iszik, isznak); • мiнерáльна вода – ásványvíz; • чай з лимóном – citromos tea; • виногрáдний сiк – szőlőlé; • грушевий сiк – körtelé; • вишневий сiк – meggylé; • сливовий сiк – szilvalé; • томáтний сiк – paradicsomlé; • Що ви замовляєте? – Mit parancsolnak (rendelnek)? Mit parancsoltok (rendeltek)?

64, 65

I. 1. Удосконалюємо вимову звуків [ц] – [ц']: *цап, цукор, цирк, олівець, птиця, кiнець, вiвця.*

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лопáта, лошá, кроленя, криль, теля.*

3. Вимовляємо звуки [с] – [с']: *собáка, сорóка, свиня, ось, свiйська, порося.*

II.

ЯК ТВАРИНИ СТАЛИ СВІЙСЬКИМИ

(Кáзка)

Одно́го ра́зу твари́ни прийшли́ до люди́ни й попроси́ли:

– Дай нам робо́ту!

– А що ви вмі́єте робі́ти? – спита́ла люди́на.

Кiнь відповiв:

– Я вмію працюва́ти в полі́.

Корóва сказа́ла:

- Я даю молоко.
- Вівця відповіла:
- Я даю вівну.
- Собака сказав:
- Я вмю охороняти дім.
- Курка засокотала:
- Ко-ко-ко! Я несю яєчка.
- Добре, я дам вам роботу, – сказала людина.
- А хто вранці будити буде? – спитали тварини.
- Тут півень озвався:
- Я рано-вранці будитиму всіх.

* * *

Корівко, корівко,
Дай мені сїру,
Дай мені масла,
Я ж тебе, корівко,
Цїле літо пасла.

Анатолій Костецький

Вмиває кішка
Кошенят.
Вмиває кізка
Козенят.
Менє
Водю з милом
Щоранку
Мама мие.

Словничок: • свійські тварини – háziállat; • баран/вівця – ürü, birka, juh; • ягня – bárapuka; • цап/ коза/козеня – kecskebak/kecske/kecskegida; • кріль/ кроленя – (házi)nyúl /kisnyúl; • свиня – sertés, disznó; • порося – malac; • кинь/лоша – ló /csikó; • корова/ теля – tehén /borjú; • курка засокотала – kotkodácsolni kezd a tyúk; • собака/ щеня – kutya / kölyökkutya; • кішка/ кошеня – macska / kismacska; • що ви вмєте робити – mit tudtok csinálni; • вмю працювати в полі – a mezőn tudok dolgozni; • даю вівну – adok gyarjút; • озвався півень – megszólalt a kakas; • я рано-вранці буду будити вас – kora reggel ébreszteni folak titeket; • бабуся годує ... – a nagymama eteti a ... .

66, 67

- I. 1. Вимовляємо звукосполучення [йі]: *йї, їжа, їсти.*
2. Вимовляємо звук [и]: *ти, лисичка, налити, вибач.*

За Оксаною Іваненко

II. **НЯВ-НЯВ!**

Дівчинка поспішала до школи і забула налити кошеняті молочка.
Кошенятко сиділо у дворі і плакало “няв-няв”, бо дуже хотіло їсти. Підійшла до нього корова:
– Му-у-у! Ти чого плачеш, кошенятко?

– Їсти хочу!
 – Вібач, у мене нема для тебе їжі, – сказала корова і пішла собі.
 – Ня-а-ав! – знову заплакало кошенятко.
 До нього підійшов кінь.
 – І-і-і-го-го! Чого ти плачеш, кошенятко?
 – Їсти хочу!
 – Вібач, у мене нема для тебе їжі, – сказав кінь і пішов собі.
 До нього підбігла курочка.
 – Чого ти плачеш, кошенятко?
 – Їсти хочу!
 – А ти поклуй зернятка разом з нами, – сказала курочка.
 – Як? У мене нічим клювати, – відповіло кошенятко і знову заплакало “ня-а-ав”!
 – Може, травички пощипаєш з нами? – запитала гусочка.
 – Ні, я не їм травички, – відповіло кошеня, – ня-а-ав!
 Аж тут дівчинка повернулася зі школи. Побачила кошенятко, забрала додому і налила йому молочка.

Словничок: • поспішала до школи – sietett az iskolába; • ти чого плачеш? – te miért sírsz?; • пішла собі – elment; • плакало кошенятко – sírt a kiscica; • курочка – tyúkocska; • гусочка – libácska; • поклуй зернятка – szedegess /csipegess magocskát; • нічим клювати – nincs mivel csipegetni; • може, травички пощипаєш? – lehet csipdesel egy kis füvecskét?; • забрала додому – hazavitte.

68, 69

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *лістя, дивітись, з'явілись, калина.*

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лістя, листочки, калина, ліс, пролісок, тюльпán, журавель.*

II. Світить сонце. Тає сніг. Течуть струмки. На вербі з'явилися котики. Прийшла весна.

Колись давно люди думали, що весну приносили на крилах пташки. Тому вони випікали пєчиво у формі жайворонків. Діти, співаючи, носили їх по селу, закликаючи весну:

Весна, весна краса!
 Прийди, весно, з радістю,
 З великою милістю.

* * *

Вийди, вийди, сонечко,
 На наше віконечко,
 Там дітки гуляють,
 Тебе виглядають.

Катерина Перелісна

ВЕСНА

– Що з весною настає?
 – Сніг у полі розтає.
 – А чому так буває?

- Сónце йогó прыгрывае.
- Що синіе на землі?
- Ніжні прóліски малі.
- А що пнётся з-під листá?
- То травічка виростá.

Катерина Перелісна

Розквітла в лісі квіточка,
Синьоо́ка та ясна́.
Шуміть, співае́ річечка:
“Весна́! Весна́! Весна́!”

ТАРА́С ШЕВЧЕ́НКО

Ім’я великого українського поета Тараса Григоровича Шевченка знають і шанують у всьому світі. Він з дитинства писав вірші й гарно малював. Перша книжка його віршів називалася “Кобзар”. Тому і поета називають Кобзарем.

Його ім’ям називають вулиці, площі, школи. Тарасу Григоровичу Шевченкові ставлять пам’ятники в містах і селах України та в інших країнах світу.

Тарас Шевченко

ВСТА́ЛА ВЕСНА́

Вста́ла весна́, чо́рну зéмлю
Сóнну розбуді́ла,
Уквітча́ла її ря́стом,
Барві́нком укрі́ла.
І на полі́ жайвороно́к,
Солове́йко в га́ї
Зéмлю, у́брану весно́ю,
Вра́нці зустріча́ють...

Тарас Шевченко

Дивлю́сь, аж світа́є,
Кра́й не́ба пала́є,
Солове́йко в те́мнім га́ї
Сóнце зустріча́є...

Словничок: ● весна́ – tavasz; ● мину́ла вже зима́ – elmúlt a tél; ● гріе́ со́нечко – süt a napocska; ● та́не сніг – olvad a hó; ● течу́ть струмкі́ – folynak a patakok; ● на вербі́ ко́тики – megjelenek a fűzbarkák; ● прóлісок – csillagvirág; ● розквітла бру́нька – kinyílt a bimbó; ● летя́ть журавлі́ – gerülnek a darvak; ● синьоо́ка та ясна́ – kékszemű és ragyogó; ● шумі́ть, співае́ річечка – zúg, énekel a folyó; ● поёт – költő; ● зна́ють у всьому́ світі – ismerik az egész világon; ● з дити́нства – gyermekkora óta; ● писáв вірші́ – verset írt; ● кобза́р – kobzos (ukrán népzenész); ● уквітча́ла її ря́стом – itt: beborította füvel; ● барві́нком укрі́ла – örökzölddel betakarta; ● жайвороно́к – pacsirta; ● солове́й – fulemüle, csalogány; ● вра́нці – reggel; ● со́нну зéмлю розбуді́ла – az alvó földet felébresztette; ● світа́є – virrad; ● кра́й не́ба пала́є – az ég alja lebeg.

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *д́ятел, л́астівка, лелéка, журавéль, зозу́ля.*

II. ПТАХИ ПРИЛЕТІЛИ

Прийшла весна. Зазеленіла природа. Весна прикрásила навкруги все. У садах цвітуть фруктові дерева, весняні квіти. Ужé летять з далéких країв пташки: журавлі, ластівки, шпакі, лелéки, зозу́лі. Незабáром ми почуємо їхні веселі пісні.

Ось у саду гóлосно заспівав шпак, він знайшов свою шпаківню і радíсно сповістив про це. Лелéки теж знайшли своє гніздо на висóкому дереві, а ластівки під дахом будінку.

Весною птахи теж співають веснянки:

Ой, мину́ла вже зима́,
Снігу-льóду вже нема́,
Ой нема́, ой нема́,
Снігу-льóду вже нема́.
Прилетіли журавлі
Й соловéчки малі.

Анатолій Камінчук

Л́АСТІВКА

– Л́астівочко сизокри́ла,
Звідкіля́ ти прилеті́ла?
– Прилеті́ла я порáну
Из-за мо́ря-океáну.
– Що́ ти ді́ткам принесла́?
– Со́нця, л́аски і тепла́!

* * *

– Весéлики-журавлі́,
Що́ несете́ на крилі́?
– Несемо́ всім вам тепло́,
Що́б усé цвіло́ й росло́.

Володимир Верховень

ПТАШИ́НА ЛІ́ЧИЛКА

Я ходів, маля́та, в ліс
І лі́чилку вам прині́с.
Не звича́йну, а пташи́ну,
Що́ лунáє без упі́ну.
Раз воро́на, два со́ро́ка,
Стрекотлі́ва, білобо́ка.
Три – сині́чка невели́чка,
Як синóчка рукави́чка.
А чоти́ри – чо́рна га́лка,
Лю́бить все блиску́че зма́лку.
П'ять – зозу́ля у ліску́
Лі́чить весело́: “Ку-ку!”.

ЗАГАДКА

Хто гнізда свого не має,
Яйця іншим підкидає.
Та у лісі в холодку
Все кує ку-ку, ку-ку? (*Зозуля*)

Словничок: • снігу-льоду вже нема –nincs már se hó, se jég; • грак – vetési varjú; • дятел – harkály; • галка – csóka; • шпаківня – seregélydúc; • гніздо – madárfészek; • птахі прилетіли – megérkeztek a (vándor)madarak; • з далєких країн – messze országokból; • під дахом будінку – a háztető alatt; • прилетіла я порану із-за моря-океану – itt: hajnalban érkeztem tenger – óceán túlról; • що несете на крилі – mit hoztok szárnyaitokon; • ласка – jóság, gyöngédség, kedvesség; • що лунáє без упину – szüntelenül hallatszik; • стрекотливий(-а, -е) – fecsegő; • любить все блискуче змáлку – kiskorától fogva szereti a csillogót.

72, 73

I. Вимовляємо звук [и]: *син, індік, кідати.*

II.

Петро Бондарчук

ЧОМ ЗІБРАВСЯ ГУРТÓК?

Від порога до воріт
Йдуть за Олею услід
Попелястий кіт-воркіт,
За котом – собака Журка,
Потім півень,
Потім – курка,
Далі – гуси чередою...
Чом зібравсь такий гуртók?
Та ж у Олі – пиріжók!
Ну а Оля не скупá,
Всім по крихті наципá:
Кóтику, щоб мурчáв,
Півнику, щоб гáрно співáв,
Курочці, щоб сокотáла,
Гусям, щоб гелготáли...

Віктор Шаройко

У нашої квóчки
Всі сині і дóчки –
Малєнькі, жовтєнькі
Слухняні клубóчки.

* * *

Кáже мáти-квóчка,
В мене два синóчки
І чотіри дóчки.
Скільки ж діточók у квóчки?

Словничок: • свійська птиця – baromfi; • індік – pulykakas; • індічка – pulyka; • індича – pulykacsibe; • кáчур – gácsér; • кáчка – kacsа; • каченя – kacsacsibe; • курчá – csibe; • квóчка – a kotlstyk lelt; • гусáк/ гýска/ гусеня – gúnár/ liba /kisliba; • від порóга до ворít – күszöbtől a kapuig; • услід – utána, mögötte; • гýси чередóю – libasorban; • чом зібравсь такий гуртóк – miért gyűlt össze a kis csapat; • не скупá, всім по крýхті нащипá – nem fõsvény, mindenkinek csíp morzsát; • сокотáти – kotkodácsol; • гелготáти – gágog; • попелястий – hamuszínű.

74, 75

1. Вимовляємо звук [и]: *жилі, індиченя, миска, вилити, накріти.*
2. Удосконалюємо вимову звука [х]: *хліб, хлів, лопух, хтось.*

II.

Грицько Боїко

КАЧЕЧКА І КУРЧАТА

Кáчечка кряче,
Каченят не бáчить.
Кліче кáчечка курчáт:
– Чи не бáчили качáт?
– Ні, кáчечко,
Ми качáт не бáчили й у вічі,
А кáчура, без качáт,
Зустрічáли двічі.

ВВІЧЛИВИЙ ПÉСИК

Якось гуляла квóчка з курчáтами у дворі. Рáптом налетіла чóрна хмáра, й дощ полив як із відрá. Квóчка на зéмлю присіла, заквактáла: “Квок-квок-квок ...”. Це означáло: “До мене, мої малéнькі!”. І всі курчáтка залізли до неї під крила. А неподалік у бóдці сидів пéсик. Побáчив він, що кýрка змóкла. Виліз із бóдки і запросив квóчку з курчáтами у бóдку. А пéсик вилив з миски, якá була біля бóдки, вóду. І накрив нею гóлову, ніби парасóлькою.

Словничок: • кáчечка кряче – hárog a kacsа; • не бáчили й у вічі – itt: nem láttuk sehol; • ввічливий пéсик – udvarias kutyuska; • рáптом – hirtelen; • налетіла чóрна хмáра – fekete felhő kerekedett; • полив дощ як із відрá – ömlött az eső, mint a vedérből; • квóчка присіла – a kotlóstyúk; • заквактáла – kotkodácsolni kezdett; • залізли під крилó – a szárnya alá bújtak; • неподалік у бóдці – nem messze a kutyaóltól; • побáчив, що кýрка змóкла – meglátta, hogy megázott a tyúk; • запросив – meghívta; • вилив з миски вóду – kiöntötte a tálkából a vizet; • накрив нею гóлову, ніби парасóлькою – betakarta a fejét, mintha esernyővel.

76, 77

1. Вимовляємо звук [и]: *зупінка, будинок, батьківщина, великий.*
2. Вимовляємо звуки [л] – [л’]: *вúлиця, шкóла, селó, сільський, лис, землá.*

II. Мій рідний край – це Закарпáття. Я живу в селі ... . Тут живе вся моя родина. Наше селó велике. В ньóму гáрні будинки. У нашóму

селі є шкóла, пошта, аптéка, кав'ярня, супермáркет. Я люблю своє селó.

Степан Жупанин

СПІВÁНОЧКА

Понесé на дужих крилах
Вітер з полоніни
Цю співáночку за гóри,
Степові долини.
Гей. Гей!
Степові долини.
Хай співáночка поліне
По всій Україні.
І розкаже мілим друзям
Про Карпати сині.
Гей, гей!
Про Карпати сині.

Дмитро Чередниченко

ЯКА СТÉЖКА НАЙКРАЩА?

Засперечáлися дítки, яка стéжка найкраща.
– До крамнічки, бо там є цукérки.
– Ні, до шкóли, бо там є дítки.
– Ні, до річки, бо там можна скупáтися.
– Ні, в садóк, бо там є груші, яблука.
– Ні, в по́ле, бо там простóро...
Аж тут підійшла ма́ма. Дítки й питають:
– Яка стéжка найкраща?
– Додóму, дítки. До рідної хáти.

Словничок: ● селó – falu; ● ву́лиця – utca; ● ширóкий(-а, -е) – széles; ● до́вгий(-а, -е) – hosszú; ● буди́нок, хáта – ház; ● засперечáлися дítки – vitatkozni kezdtek a gyerekek; ● стéжка – ösvény, gyalogút; ● крамні́ця/ крамні́чка – üzlet, bolt kis bolt; ● в по́ле, бо там простóро – itt: a mezőre, mert ott tágasság van; ● співáночка – dalocska; ● понесé на дужих крилах – elviszi erős szárnyain; ● ві́тер з полоніни – a havasi legelőről a szellő; ● степові долини – sztyeppi völgy; ● поліне по всій Україні – szálljon egész Ukrajnába; ● рясна́ кали́на – bőven termő kányafa; ● любий край – kedves, szeretett táj/vidék.

78, 79

I. 1. Вимовляємо звуки [л] – [л']: лопáта, полі́ти, карто́пля, я́блу́ня, поллю́, тюльпа́н.

2. Вимовляємо звук [и]: кидáти, ві́рости, шві́дше.

3. Вимовляємо звукосполучення [шч]: щі́тка, плащ, дощ, щéдро.

II. 1. Настáла весна́. У селі́ багáто робóти. Сьогóдні вся родина на горóді. Тáто і син саджають карто́плю. Ма́ма і дóнька сіють мóркву і буря́к. Родина працю́є дру́жно.

У городі вже весна –
 Гей, що робить там вона?
 Грядочку копає,
 Мórкву засіває,
 І горóх, бурякі –
 Бúдуть їсти діточкі.

Лідія Ковальчук

Ма́ма сади́ла за ха́тою грядку,
 Кла́ла в ямки по мале́нькім зерня́тку –
 Хай ви́роста́ють із них буря́чкі,
 Ку́щики кро́пу й квасо́лі стру́чкі,
 І огіро́чки зеле́ні,
 І гарбу́зи здоро́вні.

Анатолій Костецький

До́щику, до́щику,
 Де ти хо́диш?
 Ходи́,
 Лю́бий до́щику,
 По горóду!
 Поли́й,
 Лю́бий до́щику,
 Все, що ба́чиш,
 Хай уро́дять о́вочі
 Ще́дро й ря́сно.

Словничок: • весня́ні робо́ти – itt: tavaszi (kerti) munkák; • грядка – veteményes ágy; • горóд – veteményeskert; • дощ – eső; • копа́є – kapál; • саджа́ти – ültet; • сія́ти – vet; • кла́ла в ямки по мале́нькім зерня́тку – itt: minden gödröcskébe magocskát tett; • хай ви́ростуть ку́щики кро́пу – hadd nőjjenek kapog bokrocskák; • гарбу́зи здоро́вні – óriási tökök; • полива́ти – öntöz, locsol; • уро́дять о́вочі – jó termést ad a zöldség; • ще́дрий – bőkezű, gazdag; • ря́сно – bőven, bősegesen; • лю́бий до́щику – kedves esőske.

80, 81

- I. 1. Вимовляємо звук [и]: *чіжик, скажи́, мале́нький.*
 2. Вимовляємо звук [с']: *ось, сія́ти, сію́ть.*

II.

“ЧІЖИКУ, ЧІЖИКУ”

(Українська народна дитяча гра)

Правила гри: діти з допомогою лічилки обирають Чижика – хлопчика чи дівчинку.

ЛІЧІЛКА

Ї́хала каре́та,
 Дзво́ном дзвóнить.
 Вийшла па́ні

Лічить ко́ні:
Раз, два, три – вийди ти.

Потім, ставши півколом, запитують його:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі сіють мак?

Чижик відповідає дітям і показує, як сіють мак (правою рукою “розсіває” насіння маку):

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі сіють мак.

Діти повторюють відповідь Чижика і теж показують, як сіють мак:

– Ось так, так, ось так, так,
Так у полі сіють мак.

Потім діти запитують:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі росте мак?

Чижик відповідає дітям і показує, як росте мак (стає навшпиньки, піднімає руки на рівні грудей):

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі росте мак.

Діти повторюють відповідь Чижика і теж показують, як росте мак:

– Ось так, так, ось так, так,
Так у полі росте мак.

Діти запитують Чижика:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі цвіте мак?

Чижик співає і показує, як цвіте мак (долоньки “розкриваються” над головою, похитуються):

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі цвіте мак.

Діти повторюють рухи Чижика і співають:

– Ось так, так, ось так, так,
Так у полі цвіте мак.

І знову діти запитують:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі беруть мак?

Чижик показує, як беруть мак (зриває стебла, складає на оберемок), і співає:

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі беруть мак.

Діти повторюють за Чижиком:

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі беруть мак.

Діти підбігають до Чижика і скубуть його. Чижик тікає. Гра закінчується.

Словничок: • чийжик – csíz; • як у полі сіють мак – hogy vetik a mezőn a mákot;
• ось так, ось так – így, így; • як у полі беруть мак – hogy szedik a mezőn a mákot;
• стає навшпіньки – lábujjhegyre áll; • складає на оберéмок – csomóba, kötegebe rakja.

82, 83

I. Вимовляємо звук [и]: *ти, Вели́кдень, ко́шик, кра́шанки, писанкі, розпи́сувати.*

II. Настає вели́ке свя́то – Вели́кдень. Вважається, що в цей день воскрес Ісус Христос. Люди повідомляють одне одному: “Христос Воскрес” й у відповідь кажуть: “Воістину Воскрес”. Так у цей день вітаються люди.

За тиждень до Вели́кодня українці святкують Вербну неді́лю. У цей день святять молоду вербічку. Люди вважають, що верба має цілющі властивості, вона дає здоров'я. Тому свяченою вербою, жартуючи, “б'ють” дорослих і дітей, промовляючи:

Верба б'є, не я б'ю,
За тиждень – Вели́кдень,
Недалéчко – червоне я́чко.

Кожна родина готується до Вели́кодня. Жінки печуть паски, готують ковбаси та всяку смакоту, фарбують і розписують я́чка. Це писанкі. Їх кладуть у ко́шик, разом із паскою та ковбасою, й освячують у церкві.

Марія Хоросницька

ВЕЛИ́КДЕНЬ

Від землі́
Аж до небес –
Вели́кий день:
ХРИСТО́С ВОСКРЕ́С!

Катерина Перелісна

Га́рна пи́санка у ме́не,
Ма́буть, кра́щої не́ма,
Ма́ма тільки помага́ла,
Малюва́ла я сама́.

ПОДОЛЯНОЧКА

(Украї́нська наро́дна дитя́ча гра)

Правила гри: з допомогою лічилки* обирають Подоляночку, яка стає в коло і робить усе, про що співають діти, водячи хоровод:

Де́сь тут була́ Подоляно́чка,
Де́сь тут була́ молодесе́нька.
Тут вона́ впала, до землі́ припа́ла,
Сім літ не вмива́лась, бо води́ не ма́ла...

Ой устáнь, устáнь, Подоляночко,
Умий лічко, як ту скляночку,
Візьміся у бóки та поскачі ско́ки.
Пливй по Дуна́ю, бери дівча́ скра́ю.

Після цього Подоляночка вибирає когось із кола замість себе, і гра продовжується.

*ЛІЧІЛКА

Ходіла квóчка
Кóло кілóчка.
Воділа діток
Біля квіток. Квок.

Словничок: • Вели́кдень – húsvét; • пісанка, кра́шанка – hímes tojás; • роз-
пісувати – festeni; • цокатися – összekocsantani a hímes tojásokat; • véрбна лозá –
fűzfavessző; • ко́шик – kosár; • спекла́ паски́ – pászkát süttött; • пасха́льні свята́ –
húsvéti ünnepek; • подоляночка – podóliai kislány; • до землі припа́ла – a földre esett;
• умий лічко, як ту скляночку – mosd meg arcocskádat, mint azt az üveget; • десь –
valahol; • візьмісь у бóки та поскачі – tedd csípőre kezed s ugrálj egy keveset.

84, 85

I. 1. Удосконалюємо вимову звукосполучення [йі]: *Украї́на, укра-
ї́нський, украї́нка, украї́нець.*

2. Вимовляємо звук [и]: *ми, ти, дити́на, Вітчизна.*

II. Украї́на – це на́ша Батьківщи́на. Держáвними сі́мволами
України є герб – тризу́б і синьо-жо́втий пра́пор. Чому́ синьо-жо́втий?
Бо над Украї́ною не́бо синє-си́не, а лані́ влітку́ колося́ться золо́тою
пшеницею. Про украї́нський пра́пор скла́ла вірш Ната́лка Пóклад:

Пра́пор – держáвний сі́мвол,
Він є в ко́жної держáви;
Це для всіх – озна́ка си́ли,
Це для всіх – озна́ка сла́ви.

Си́нє-жо́втий пра́пор ма́єм:
Си́не не́бо, жо́вте жи́то,
Пра́пор свій оберіга́єм,
Він святи́ня, зна́ють діти.

Віра Паронова

Тризу́б, немóв сім'я́ єди́на,
Де та́то, ма́ма і дити́на.
Живу́ть у ми́ру, любóві
На Украї́ні вільній, но́вій.

Олесь Луній

Знай, синóчку, до́ню, знай:
На́ша Украї́на –
То чарі́вний, ми́лий край,
Золо́та краї́на.

Марія Познанська

Ми дуже любим рідний край
І рідну Україну,
Її сади, зелений гай
В саду рясну калину.

Лариса Колос

ДІТИ УКРАЇНИ

Всі ми діти, всі ми різні,
Як багато нас!
Всі ми рідні у Вітчизні,
Гарні й без прикрас.
Різні мови в нас і танці,
Страви і пісні,
Та усі до школи вранці,
Йдемо день при дні.

Словничок: • держава – állam; • наша Батьківщина, Вітчизна – a Hazánk; • державні символи – állami szimbólumok; • прапор – zászló; • герб – címer; • тризуб – háromágú szigony; • лані влітку колосяться золотою пшеницею – a mezők nyáron arany búzával kalászosodnak; • оберігаєм – óvjuk, vigyázzuk; • він святий, знають діти – az szentség, tudják gyerekek; • рясна калина – bőtermésű kányafa; • ми різні – különbözőek vagyunk; • гарні й без прикрас – szépek vagyunk ékesség nélkül; • різні мови в нас – különböző nyelven beszélünk; • страва(-и) – étel, eledel; • до школи вранці йдемо день при дні – minden nap iskolába megyünk.

86, 87

1. Вимовляємо звук [и]: *Вітчизна, вишиває, сїні, питає.*
2. Вимовляємо звук [р']: *Андрійко, річка, рідний, різний.*
3. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *зелений, вишила, маленький, земля, любимо.*

II.

За Андрієм М'ястківським

НАШ РІД

Мама вишиває на білому полотні зелений барвінок, чорнобрівці, сїні волошки. Навіть маленьку качечку вишила.
– Що це буде, мамо? – спитав Андрійко.
– Українська святкова сорочечка для тебе.
– Чому українська? – питає Андрійко.
– Бо вишиваю такі квіти, які ростуть на нашій землі. А земля наша зветься Україною. А ти – маленький українець.
– А ти, мамо?
– І я українка, і тато, й бабуса, й дідусь. Ми українського роду і любимо нашу землю, нашу мову, наші квіти. Україна – як наша рідна хата.

Ой же гáрні чорнобрівці,
Що у мене на торбінці!
Це їх ма́ма вишивáла
Їх мені подарувáла.

* * *

Чорнобрівці, ма́льви і барвінок –
Це ж квіти на́шої землі.

Ольга Косовська

Моя ма́ма дуже ми́ла,
Сорóчку мені поши́ла.
Ши́ла, міря́ла, співа́ла,
Дивні квіти вишивáла.
Руже́, ма́ківки, ромáшки,
На рукавц́ях – любі пта́шки,
Колоскі́ і лист барві́нку.
Буду гáрна украї́нка.

Словничок: • українська святкова сорóчечка – ukrán ünnepi ing (itt: hímzett); • український рід – ukrán nemzetség; • вишивáє на білому полотні – fehér vásznon hímez; • зелений барвінок – télizöld; • чорнобрівці – bársonyvirág, büdöske; • сині волóшки – kék búzavirág; • допитується хлопчик – kérdezőskodik a kisfiú; • земля – a mi földünk; • на торбінці – a tarisznyán; • ши́ла, міря́ла, співа́ла – varrt, mért, énekelt; • дивні квіти – csodás virág; • руже́, ма́ківки, ромáшки – rózsa, mákvirág, margaritvirág; • на рукавц́ях – любі пта́шки – a blúzujján madárcák; • колоскі́ і лист барві́нку – kalászosok és a télizöld egy levele.

88, 89

I. 1. Вимовляємо звукосполучення [йі]: *Украї́на, Кі́їв, кі́ївський, ї́хати, сто́їть.*

2. Вимовляємо звук [х]: *ха́та, хоро́ший, хлі́б, Хреща́тик.*

3. Вимовляємо звук [ц'] : *столи́ця, ву́лиця, украї́нець, прапо́рець, вітере́ць.*

II. Кі́їв – столи́ця Украї́ни. Це вели́ке і гáрне мі́сто. Вонó сто́їть на Дні́прі. Головна́ ву́лиця столи́ці – Хреща́тик.

У Кі́єві багáто шкі́л, гімна́зій, лицéїв, університéтів, теáтрів, бібліотéк, музе́їв, пам'ятників.

У столи́ці Украї́ни чудóве метрó. Під землею мóжна прої́хати на метрó з однóго кінц́я мі́ста – в дрóгий.

У Кі́єві багáто пам'ятників, чудóвих па́рків. Кі́яни і гóсті любля́ть це мі́сто.

Анатолій Камінчук

Чудóвий день. Ясна порá.
Легéнький вітере́ць пові́яв.
На кру́чах сі́вого Дні́пра
Сто́їть столи́ця на́ша – Кі́їв.

Словничок: • столиця – főváros; • найкраще місто в світі – legszebb város a világon; • серце України – Ukrajna szíve; • університет – egyetem; • бібліотека – könyvtár; • пам'ятник – emlékmű; • чудовий день – csodálatos nap; • ясна порá – derűs idő; • легенький вітерець повіяв – könnyed szellőfúvás; • на кручах сівого Дніпра – az ősz Dnyipro.

90, 91

I. 1. Вимовляємо звук [х]: *пішохід, рух, перехрестя, перехід, поверх, багатопверховий, переходити.*

2. Вимовляємо звук [и]: *будінок, вулиця, зупінка.*

II. Місто – це високі будінки, широкі вулиці, великі магазини – супермаркети, аптеки, пошта, лікарня, автобусний і залізничний вокзали.

У місті багато шкіл, гімназій, у яких навчаються діти. Є театри, музеї, пам'ятники.

На вулицях міста їздять автобуси, тролейбуси, трамваї, авто. У великих містах є метро – підземна залізниця.

ПЕРЕХІД ВУЛИЦІ

Як переходиш вулицю,
Якщо відсутній знак?
Спочатку зупинись
І наліво подивись.
Якщо транспорту немає –
До середини рушаєм.
Є тут лінія чудова,
Не звичайна – розділова.
Знов на ній ти зупинись
І направо подивись.
Всі машини пропусти –
Після цього можеш йти.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ У ТРАНСПОРТІ

Не шуміти, не штовхатись,
Чемно й лагідно триматись.

* * *

Без білета, знає кожен,
Їхати в транспорті не можна.

* * *

Старшим людям, як годиться,
Треба місцем поступитись.

* * *

Скоро вихід, не штовхайся,
Потихеньку посувайся.

Словничок: • місто – város; • пішохід – gyalogos; • зупінка – megállóhely;
• рух – közlekedés, forgalom; • вуличне перехрестя – utcakereszteződés, keresztút;
• перехід – átkelőhely; • поверх – emelet; • багатоповерховий – emeletes; • тролейбус –
trolibusz; • трамвай – villamos; • вантажівка – teherautó; • мотоцикл – motorkerékpár/
motorbicikli; • лікарня – kórház; • переходити – átmegy/átjön; • зупинітися – megáll;
• автобусний вокзал – autóbuszállomás; • залізничний вокзал – vasutállomás;
• театр – színház.

92, 93

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *дитячий майданчик, правило, чека́ти, перебіга́ти.*

2. Вимовляємо звук [х] та звукосполучення [йі]: *їжа́к, і́хати, пої́хали, приї́хали, об'ї́хати.*

II.

Ігор Січовик

Ї́де за́йчик у трамва́ї
І до́во́ла погляда́є.
Тут підхо́дить їжачо́к
І гово́рить:
– Ваш квіто́к! –
Черво́ніє за́йчик гу́сто
І да́є листо́к капу́сти.
Пожува́в їжа́к листо́к.
– Це – гово́рить, – не квіто́к.
Доведе́ться вам зійти́ –
І до́дому пі́шки йти́!

Анатолій Камінчук

Ї́хали ми і́хали,
До горбка́ під'ї́хали.
Під'ї́хали, з'ї́хали,
Да́лі пої́хали.
Ї́хали ми і́хали,
До я́ми під'ї́хали,
Я́му об'ї́хали,
І да́лі пої́хали.

СВІТЛОФОР

Всім перехо́жим я морга́ю,
Щоб пильно гля́нули на ме́не,
Оче́й же я аж тро́є ма́ю –
Черво́не, жо́вте і зеле́не.

ЗАГАДКА

Підморгне́ зеле́ним о́ком –
Ми йдемо́.
Підморгне́ черво́ним о́ком –
Стоїмо́. (*Світлофор*)

Словничок: • правила ру́ху – a közlekedés szabályai; • дитячий майданчик – játszótér; • світлофор – közlekedési jelzőlámpa; • горить червоне/ жовте/зелене світло – ég a piros/sárga/zöld lámpa; • пішохідні доріжки – gyalogutak; • до горбка під'їхали – itt: megérkeztünk a dombocskához; • з'їхали – lehajtottunk; • яму об'їхали – a gödröt körülutastuk; • дали поїхали – tovább utastunk; • червоніє зайчик гу́сто – itt: nagyon elpirult a nyuszika; • листок кап'усти – egy káposztalevelet; • пожував їжак листок – a süni megrágta a levelet; • доведеться вам зійти – le kell szállnia; • додому пішки йти – gyalog hazamenni; • перехожим я моргаю – a járókelőknek pislogok; • щоб пильно глянули на мене – hogy figyelmesen nézzenek rám.

94, 95

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *ма́ти, си́ла, воні́, приту́ли́вся, завжди́.*

2. Вимовляємо звук [с']: *си́м, ма́туся, Петро́усь, бабу́ся.*

II. В Україні свято Матері відзначається в другу неділю травня. У цей день усі складають ша́ну і подяку всім матер'ям. Діти вітають своїх мам і бабу́сь, дарують їм квіти, розповідають вірші.

Роман Завадович

ПЕТРУСЄВА МАТУ́СЯ

Приту́ли́вся до ма́ми Петро́усь:
– Є на сві́ті бага́то ма́тусь.
Є в Оле́нки, в Уля́ни, в Юрка́,
Але́ жо́дна з них не така́.

Степан Олійник

Пам'ята́ймо, ми́лі ді́ти,
Пам'ята́ймо за́вжди з ва́ми,
Що для нас у всьо́му сві́ті
Найдоро́жчі на́ші ма́ми.
Нам, мале́ньким і доросли́м, –
Все даю́ть вони́ з любо́в'ю:
Ни́жне се́рце, сві́тлий ро́зум,
Си́ли на́шому здо́ров'ю.

За Васи́лем Сухомли́нським

МО́Я МА́МА НАЙКРА́ЩА

Мале́нька дівчи́нка приї́хала з ма́мою у вели́ке мі́сто. Пішли вони́ по ву́лиці. Ма́ма вела́ донечку за ру́ку. Дівчи́нка побачила щось ціка́ве. На радо́щах заплескала в долоні́. І загуби́лась у юрбі́. Загуби́лась і запла́кала:

– Ма́мо!.. Де мо́я ма́ма?

Люди́ оточи́ли дівчи́нку й пита́ють:

– Як тебе́ зва́ти, дівчи́нко?

– О́ля.

– А ма́му як зву́ть? Скажи́, ми її́ за́раз зна́йдемо.

– Ма́му звать... ма́ма...мату́ся.

Люди усміхаються. І знову питають:

– Які у твоєї ма́ми о́чі: ка́рі, сині, блакітні, сірі?

– О́чі у неї... найдо́бриші...

– А ко́си? Які в ма́ми ко́си – чо́рні, ру́сі?

– Ко́си... найкраси́віші.

Знову усміхаються люди. Питають:

– А які у ма́ми ру́ки? Мо́же, яка́сь ро́димка у неї на рука́х е, згада́й.

– Ру́ки у неї... найла́гідніші. Моя ма́ма найкраща!

Пішли люди й оголосили по радіо: “Загубилася дівчинка. У її ма́ми найдо́бриші о́чі, найкраси́віші ко́си, найла́гідніші в світі ру́ки”.

І ма́ма знайшла́ся.

Словничок: пам’ятаймо завжди – mindig emlékezzünk; • притули́вся – hozzásimul; • найдо́рожча – legdrágább; • найкраща – legszebb; • все дають з любов’ю – szeretettel adnak msndent; • ніжне се́рце – gyengéd szíve; • світлий ро́зум – tiszta ész; • жодна з них не така – egyik sem olyan; • у дру́гу неді́лю тра́вня – május második vasárnapján; • сі́мвол до́бра, ми́ру, ща́стя – a jószág, békesség, boldogság szimbóluma; • заплéскала в доло́ні – tapsolt; • загу́билась – elveszett; • лю́ди оточи́ли – az emberek körülvették; • ми її за́раз зна́йдемо – mindjárt megtaláljuk; • найдо́бриша – a legjobb; • ко́си – itt: a haja; • усміхну́лась – mosolygott; • найла́гідніші – leggyöngédebb; • знайшла́ся – meglelt.

96, 97

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *Крим, син, роді́на, пирі́г, вну́ки.*

2. Вимовляємо звук [ц’]: *оли́вець, Лу́цьк, Ві́нниця, імені́нниця.*

3. Вимовляємо звук [с’]: *сі́ють, з’і́халась, ось, бабу́ся.*

II. У на́шої бабу́сі сьогодні́ день наро́дження. До неї в го́сті приї́хала вся роді́на. Ми всі обні́мали бабу́сю, цілува́ли, бажа́ли до́брого здо́ров’я, співа́ли віта́льні пі́сні. А Та́рас розказа́в бабу́сі ві́рша:

Бабу́сю рідне́нька, бабу́сю єди́на,
Вас щі́ро віта́є вся на́ша роді́на,
Усі́ ми вас лю́бим і всі́ поважа́єм,
Усі́ ми вам ща́стя, здо́ров’я бажа́єм.

Бабу́ся бу́ла ду́же ща́слива і дякувала́ всі́м.

Ігор Січовик

З’і́халась роді́на:
Брат з Ка́рпат,
Сестра́ з Остра́,
До́чка з Криму́,
Син із Ри́му,
Вну́чка з Лу́цька,
Внук з Прилу́к,
А ми з Ві́нниці.
Ба́ба Зи́на – імені́нниця.

КІТ І МІШІ

(Дитяча гра, розроблена Інною Кўльською)

Правила гри. Вчитель розподіляє клас на дві половини. Перша – водить коло, друга – “миші”. За допомогою лічилки діти обирають kota. Потім діти, що утворили коло, імітують ходьбу kota і промовляють:

– Ходить кóтик по кімнаті.
В нього лапочки на ваті;
Позіха байдуже:
– Щось я сонний дуже!

Хлопчик або дівчинка в центрі кола удають котика, який потягується, лягає спати. Діти продовжують тихо ступати, вівголоса декламуючи:

– А під ліжком нірка, нірка.
З неї мишка зірка, зірка.
– Геї, подружки, всі сюді!
Все як слід, є обід,
Спить та спить ледар кіт!

“Мишки” навшпиньки заходять у коло й ходять навколо котика, радіють, обіймаються, підстрибують. Діти, що водять коло, співають:

– Кіт не спить, а слуха,
Наставляє вуха!
Скочив кóтик саме впору,
Швідше, миші, в нору, в нору.

На ці слова діти, що водять коло, зупиняються. “Мишки” пробігають попід їхніми руками, втікають. “Котик” хоче наздогнати. Кого доганяє, той стає котиком, і гра продовжується.

Словничок: ● іменінниця – ünnepelt; ● святковий пиріг – ünnepi kalács; ● з'їхалась родіна – összejött a család; ● щіро вітає – szívélyesen üdvözli; ● єдіна – egyetlen; ● поважаємо – tiszteljük; ● щастя, здоров'я бажаємо – kívánunk boldogságot, egészséget.

98, 99

1. Вимовляємо звук [x]: хата, хлопчик, хто, хліб, горóх, хма́ра.
2. Вимовляємо звук [c']: сіно, ось, засі́ка, бабу́ся, діду́сь.

II.

КОЛОБО́К

(Українська народна казка)

Жили-були дід та баба. Одного разу попросів дід бабу спекти йому колобка.

Пішла баба у ко́мору, просіяла борошна, замісила тісто та й спекла колобка. Поклала його на вікно. А колобок скотівся і побіг стежкою. Біжить, біжить, коли йому назустріч йде зайчик. Зайчик каже:

– Колобок, колобок, я тебе з'їм.
– Не їж мене, зайчику, я тобі пісеньку заспіваю, – сказав колобок.
– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу!
Та й побіг... Коли іде вовк.
– Колобок, колобок, я тебе з'їм!
– Не їж мене, вовчику, я тобі пісеньку заспіваю.
– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,
То й від тебе втечу!
Та й побіг... Аж іде ведмідь.
– Колобок, колобок, я тебе з'їм!
– Не їж мене, ведмедику, я тобі пісеньку заспіваю.
– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,
Я від вовка втік,
То й від тебе втечу!
Та й побіг...
Біжить та й біжить дорогою... Зустрічається з лисичкою:
– Колобок, колобок, я тебе з'їм!
– Не їж мене, лисичко-сестричко, я тобі пісеньку заспіваю.
– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,
Я від вовка втік,
Я від ведмедя втік,
То й від тебе втечу!
– Ну і гарна ж пісня! – каже лисичка. – От тільки я недочуваю тріхи. Заспівай-бо ще раз та сідай до мене на язик, щоб я краще чула.
Колобок скочив їй на язик та й почав співати:
– Я по засіку метений...
А лисичка – гам його! Та й з'їла!

Словничок: • колобók – cipó; • спекті – sütni; • бóрошно – liszt; • назміта́й у за́сіку – söröj össze lisztet a szuszékban; • вітопила піч – befűtötte a kemencét; • замісіла бóрошно – bedagsztotta a lisztet; • поклáла на вікно – az ablakra tette; • прízьба – tócsik; • покотíлося – elgurult; • я тебе з’ім – megeszlek; • втік від ба́би – elszaladtam/ megszöktem a nagymamától; • тоді і від тебе втечу – akkor tóled is megszököm; • недочува́ю – nagyot hallok; • сідáй на язík – ülj a nyelvemre.

100, 101

I. 1. Вимовляємо звуки [л] – [л’]: *перепілочка (перепілці), жура́влик, голі́вка.*

2. Вимовляємо звук [и]: *череві́чки, щі́рий.*

II.

ПЕРЕПІЛОЧКА

(Українська дитяча гра)

Діти беруться за руки і роблять коло. Посередині стоїть дівчинка-“перепілочка”. Усі рухаються по колу, співають:

*У нашої перепілки та й голівка болить,
У нашої перепілки та й голівка болить.*

Дівчинка в колі тримається за голову.

*А до перепілки соловейко йде,
Нашій перепілці черевіки несé.*

З кола до “перепілки” виходить хлопчик, імітує, що дає їй черевіки. “Перепілка” не бере.

Усі діти:

– І – і! Не взяла!

*А до перепілки та й журавлик іде,
Нашій перепілці він кептарик несé.*

Інший хлопчик імітує, що дає “перепілці” кептарик. “Перепілка” знову не бере.

Діти в колі (з подивом):

– Не взяла!

*А до перепілки та й горобчик іде,
Нашій перепілці гáрну сукню несé.*

Ще один хлопчик підходить до “перепілки”, “дає” їй платтячко. Дівчинка не бере.

Діти в колі (знову дивуються):

– Не взяла!

*А до перепілки перепілко іде,
Нашій перепілці щі́ре слово несé.*

Підходить хлопчик, ласкаво заспокоює “перепілку”. Вона радісно посміхається йому. Беруться за руки, танцюють.

Діти в колі (з радістю):

– Відужала на́ша перепілочка!

“Перепілочка” кланяється комусь із кола, і той стає “перепілкою”. Гра починається спочатку.

Словничок: ● перепілка – tojó fűg; ● голівка болить – fáj a feje; ● не взяла – nem vette el; ● відужала – mggyógyult; ● кептáрик – ujjatlan szőrmemellény; ● щире слово – itt: kedves szó.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА I

1, 2.	Ми живемо в Україні.....	4
3, 4.	Ми вивчаємо українську мову	6
5, 6.	Пішла киця по водицю	8
7, 8.	Родина	10
9, 10.	Бабусина казка	12
11, 12.	Школа	14
13, 14.	Вітання й прощання	16
15, 16.	Клас	18
17, 18.	У класі.....	20
19, 20.	На уроці.....	22
21, 22.	На перерві	24
	Гуси, гуси, додому!.....	25
23, 24.	Навчальні речі	26
25, 26.	Лічба: 1, 2, 3, 4, 5.....	28
27, 28.	Кольори	30
29, 30.	У Країні Ввічливості	32
31, 32.	Чарівні слова	34
33, 34.	Знайомство	36
35, 36.	Мої іграшки	38
37, 38.	Людина. Частини тіла	40
	Що малюють діти?	41
39, 40.	Гігієна	42
41, 42.	Зима прийшла	44
	Свято Миколая	45
43, 44.	Рукавичка	46
45, 46.	Готуємося стрічати Новий рік	48
	Новий Рік у школі	49
47.	Різдво	50
	Свято Василя	51
48, 49.	Одяг	52
50, 51.	Взуття.....	54
52, 53.	Посуд.....	56
54, 55.	Що ми їмо? Продукти харчування	58
56, 57.	Фрукти	60
58, 59.	Овочі	62
60, 61.	Лисиця і Журавель	64
62, 63.	Що ми п'ємо? Продукти харчування.....	66
64, 65.	Свійські тварини.....	68
66, 67.	Няв-Няв!	70
68, 69.	Весна	72
	9 березня – день народження Тараса Шевченка.....	73
70, 71.	Весна. Птахи	74

72, 73.	Свійська птиця	76
74, 75.	Лічба	78
	Ввічливий песик	79
76, 77.	Мій рідний край	80
78, 79.	Весняні роботи в селі	82
80, 81.	Чижик	84
82, 83.	Великдень	86
	“Подольночка”	87
84, 85.	Україна – наша держава	88
86, 87.	Українські національні символи	90
	Українські обереги	91
88, 89.	Київ – столиця України	92
	Екскурсія Києвом	93
90, 91.	Місто	94
	У транспорті	95
92, 93.	Правила дорожнього руху	96
94, 95.	Мамин день	98
96, 97.	У бабусі день народження	100
	Дитяча гра “Кіт і миші”	101
98, 99.	Бабусина казка	102
100, 101.	Перепілочка	104
102, 103.	Повторення.....	106

ЧАСТИНА II

Тексти для аудіювання, формування вимовних умінь і заучування напам’ять	108
--	-----

Навчальне видання

Ольга ХОРОШКОВСЬКА
Катерина ПОВХАН

УКРАЇНСЬКА МОВА

для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням угорською мовою

УСНИЙ КУРС

1 клас

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Редактор Любов Кириєнко
Художній редактор Ігор Шутурма
Коректор Ольга Тростянчин

Формат 70x100¹/₁₆. Ум. друк. арк. 13,0.
Обл.-вид. арк. 15,5. Тираж 948 пр. Зам. № 194-12.

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2980 від 19.09.2007

www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net

Друк на ПРАТ «Львівська книжкова фабрика «Атлас»,
79005 м. Львів, вул. Зелена, 20
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 1110 від 08.11.2002